

14INK09958

Aan de gemeenteraad van de gemeente Hellendoorn
T.a.v. mevrouw drs. K. Zomer
Postbus 200
7440 AE NIJVERDAL

29 april 2014

Referentie: SJD/e0323075/HJH/vg

GEMEENTE HELLENDOORN	
Behand.:	
- 2 MEI 2014	
A / B Stuk	Trefw.:
Werkpr.:	
Kopie aan:	
Archief D / N. reeks / V Vertr.:	

Betreft: Jaarstukken 2013 en controleverklaring 2013

Geachte mevrouw Zomer,

Hierbij ontvangt u een gewaarmerkt exemplaar van de jaarstukken 2013 en onze getekende controleverklaring d.d. 29 april 2014. Tevens zenden wij u twee afschriften van bovengenoemde controleverklaring en twee exemplaren van ons accountantsverslag.

De controleverklaring, die is voorzien van een originele handtekening, dient te worden opgenomen in de 'Overige gegevens' bij de originele, door het college van burgemeester en wethouders ondertekende, jaarrekening. Dit origineel is ten behoeve van uw eigen archief. Een afschrift van de controleverklaring is voorzien van de naam van de externe accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Wij bevestigen u akkoord te gaan met het opnemen van een afschrift in de 'Overige gegevens' opgenomen bij een kopie van de jaarrekening 2013, die identiek is aan het bijgevoegde gestempelde exemplaar.

Ondertekening en vaststelling van jaarrekening

Eén exemplaar van de jaarrekening dient te worden ondertekend door het college van burgemeester en wethouders voordat de jaarrekening (met daaraan toegevoegd jaarverslag en de Overige gegevens) wordt aangeboden aan de gemeenteraad. De jaarrekening dient te worden vastgesteld door de gemeenteraad van gemeente Hellendoorn. Deze vaststelling dient te worden genoteerd.

Graag verzoeken wij u om een kopie van het ondertekende exemplaar van de jaarrekening aan ons toe te sturen voor ons dossier.

Gebeurtenissen na balansdatum

Indien er, vóór vaststelling van de jaarrekening, omstandigheden met belangrijke financiële gevolgen voor gemeente Hellendoorn (gebeurtenissen na balansdatum) blijken, dient de jaarrekening te worden aangepast. Uiteraard vervalt in die situatie onze bovengenoemde toestemming.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Zuiderzeelaan 53, 8017 JV Zwolle, Postbus 513, 8000 AM Zwolle
T: 088 792 00 38, F: 088 792 94 61, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Toestemming openbaarmaking controleverklaring en daaraan verbonden voorwaarden

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan om een afschrift van onze controleverklaring openbaar te maken tezamen met de volledige jaarrekening (met daaraan toegevoegd het jaarverslag en de Overige gegevens), mits de opgemaakte jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door de gemeenteraad.

Indien u de jaarrekening en een afschrift van de verklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat deze goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarrekening in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarrekening verlaat ("U verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening").

Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij graag bereid.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'S.J. Dul', is written over a horizontal line.

S.J. Dul MSc RA
Director

Bijlagen

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Hellendoorn

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag (onderdeel “balans, programmarekening en toelichting”) opgenomen jaarrekening 2013, inclusief de SiSa- en IMG-bijlage van gemeente Hellendoorn gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2013 en de programmarekening over 2013 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SiSa-bijlage en de IMG-bijlage.

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hellendoorn is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de ‘Beleidsregels toepassing Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT), alsmede voor het opstellen van het jaarverslag’ in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Het college van burgemeester en wethouders is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en de ‘Beleidsregels toepassing WNT’, inclusief het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening.

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Zuiderzeelaan 53, 8017 JV Zwolle, Postbus 513, 8000 AM Zwolle
T: 088 792 00 38, F: 088 792 94 61, www.pwc.nl*

‘PwC’ is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten en toevoegingen aan reserves. Deze goedkeuringstolerantie is door de gemeenteraad bij raadsbesluit van 13 december 2011 vastgesteld. Voor de in de toelichting opgenomen verantwoording uit hoofde van de WNT zijn de in de 'Beleidsregels toepassing WNT', inclusief het Controleprotocol WNT opgenomen controletoleranties gehanteerd.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van gemeente Hellendoorn een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2013 als van de activa en passiva per 31 december 2013 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de 'Beleidsregels toepassing WNT'.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2013, in alle van materieel belang zijnde aspecten, rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening

Zwolle, 29 april 2014
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

S.J. Dul MSc RA

Accountantsverslag 2013 **Volop ontwikkelingen**

*Accountantsverslag 2013
voor
gemeente Hellendoorn*

29 april 2014

Aan de gemeenteraad van de gemeente Hellendoorn
T.a.v. mevrouw drs. K. Zomer
Postbus 200
7440 AE NIJVERDAL

29 april 2014

Referentie: SJD/e0323034/vg

Geachte leden van de gemeenteraad,

Accountantsverslag met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2013

Met genoegen presenteren wij u ons accountantsverslag met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2013 van gemeente Hellendoorn. Dit verslag gaat in op de belangrijkste bevindingen uit onze controle van de jaarrekening van gemeente Hellendoorn. Deze bevindingen zijn besproken met de ambtelijke organisatie en het college van burgemeester en wethouders. Daarnaast hebben wij een toelichting gegeven aan de auditcommissie.

Ons accountantsverslag bestaat uit drie delen. In deel 1 worden de belangrijkste waarnemingen besproken die zijn voortgekomen uit onze controle. In deel 2 geven wij onze visie over de kwaliteit van uw interne beheersing. Deel 3 geeft een overzicht van de ontwikkelingen die naar onze mening in de toekomst voor gemeente Hellendoorn relevant zullen worden. Graag willen we de inhoud van dit verslag bespreken tijdens de raadscommissievergadering op 15 mei 2014. Mocht u in de tussentijd vragen hebben, dan kunt u uiteraard contact met ons opnemen.

Wij willen graag van deze gelegenheid gebruik maken om u en uw medewerkers te bedanken voor de medewerking die we ervaren hebben tijdens onze werkzaamheden.

Met vriendelijke groet,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

S.J. Dul MSc RA
Director

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Zuiderzeelaan 53, 8017 JV Zwolle, Postbus 513, 8000 AM Zwolle
T: 088 792 00 38, F: 088 792 94 61, www.pwc.nl*

Inhoudsopgave

1. Belangrijkste controlebevindingen

- 1.1. Een goedkeurende verklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid
- 1.2. De door het college gemaakte schattingen bij het opstellen van de jaarrekening zijn aan te merken als evenwichtig
- 1.3. Uw grondexploitaties kennen belangrijke risico's, waardering onzeker
- 1.4. De overige jaarrekeningposten nader bekeken
- 1.5. Uw jaarstukken geven voldoende inzicht
- 1.6. De financiële positie van gemeente Hellendoorn vraagt uw aandacht
- 1.7. Jaarrekening voldoet aan de vereisten uit de WNT

2. Uw interne beheersing is van een voldoende niveau

- 2.1. Wij hebben u afzonderlijk geïnformeerd over de interne beheersing
- 2.2. Er zijn geen bevindingen ten aanzien van uw IT-omgeving
- 2.3. Fraude, fouten en niet-naleving van wet- en regelgeving
- 2.4. Hellendoorn is over op SEPA
- 2.5. Onafhankelijkheid gewaarborgd

3. 2014 en verder

- 3.1. Wij delen een aantal ontwikkelingen met u
- 3.2. Wet Markt en Overheid vanaf juli 2014 van kracht
- 3.3. Gemeente Hellendoorn krijgt in 2016 te maken met nieuwe regelgeving met forse impact op Vpb-plicht

1. *Belangrijkste controlebevindingen*

Dit onderdeel bevat de belangrijkste bevindingen die zijn voortgekomen uit onze controle en die in onze professionele oordeelsvorming van belang zijn voor u als raad.

1.1. Een goedkeurende verklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt

Wij hebben onze controle van de jaarrekening 2013 van gemeente Hellendoorn afgerond en hebben een goedkeurende controleverklaring op de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid verstrekt, onder voorbehoud van goedkeuring van deze jaarrekening door de raad.

Jaarrekeningproces verloopt steeds beter

De jaarrekeningcontrole 2013 is over het algemeen goed verlopen. De voor onze controle benodigde documenten zoals aangegeven op onze lijst op te leveren stukken, waren bij aanvang van onze controle voor een groot deel beschikbaar. De tijdige beschikbaarheid van deze documenten heeft bijgedragen aan een voorspoedige controle. Wel hebben we geconstateerd dat het (concept) jaarverslag over 2013 niet tijdig beschikbaar was.

Geen omvangrijke controleverschillen ten aanzien van aspect getrouwheid, wel onzekerheid in waardering grondexploitaties

Uit de controle van de jaarrekening 2013 zijn geen omvangrijke controleverschillen gebleken. Wel bestaat een onzekerheid ten aanzien van de waardering van de grondexploitaties. Dit betreft met name de waardering van project 't Lochter III, Hellendoorn-Noord en Kruidenwijk-Zuid. De in de grondexploitaties opgenomen uitgangspunten zijn naar onze mening optimistisch. Dit brengt hiermee ook daadwerkelijk financiële waarderingsrisico's met zich mee in de jaarrekening 2013. Zie hiervoor ook hoofdstuk 1.3.

Op basis van een afweging van de gehanteerde uitgangspunten hebben wij de waardering van deze grondexploitaties als PM-onzekerheid aangemerkt. Naar verwachting blijft de onzekerheid binnen de toleranties voor onzekerheden (3% van de totale lasten, betreft € 2.742.000). Derhalve hebben wij een goedkeurende verklaring op het aspect getrouwheid afgegeven. Wel vragen wij uw nadrukkelijk aandacht voor de waardering van de grondexploitaties in combinatie met de mogelijke risico's.

Daarnaast hebben wij geconstateerd dat een vordering inzake loonkosten ten onrechte niet in de jaarrekening 2013 is verantwoord (€ 74.000).

Ook enkele tekortkomingen ten aanzien van rechtmatigheid

Jaarlijks voert gemeente Hellendoorn rechtsmatigheidsonderzoeken uit volgens een met PwC afgestemd interne controleplan. Op basis van deze onderzoeken en de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden, hebben wij onderstaand de geconstateerde tekortkomingen en onzekerheden weergegeven.

Controleverschillen rechtmatigheid:	Fouten	Onzekerheden
	DT/(CT)	DT/(CT)
	€'000	€'000
Ongesaldeerde getrouwheidsfouten/onzekerheden	74	PM
Bevindingen naleving Europese aanbestedingsrichtlijnen	304	
Totaal	378	PM
In % van de totale lasten	0,4%	PM%
Goedkeuringstoleranties	1%	3%
Oordeel	Goedkeurend	

Conform vorig jaar zijn enkele tekortkomingen geconstateerd in de naleving van Europese aanbestedingsrichtlijnen. Wij hebben het college aanbevolen de interne procedures aan te scherpen op dit aspect. Daarbij dient de interne controle op de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen te worden verbeterd.

De gemeente heeft de nieuwe Aanbestedingswet toegepast

Op 1 april 2013 is de nieuwe Aanbestedingswet van kracht geworden. Dit is enerzijds van invloed op het inkoopbeleid binnen uw organisatie en anderzijds op de uitvoering van onze controlewerkzaamheden. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente het inkoopbeleid en de inkoopprocedure heeft aangepast aan de vereisten van de wet. Hierbij is specifiek aandacht geschonken aan de toepassing van de voorwaarden vanuit de Gids proportionaliteit.

Conform de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV hebben wij voor inkopen onder de Europese aanbestedingsgrens vastgesteld of de toegepaste procedure past binnen de beginselen van de Gids proportionaliteit. Uit onze controle zijn geen onrechtmatigheden gebleken.

Er zijn geen fouten en onzekerheden in de SiSa-bijlage geconstateerd

Jaarlijks is de SiSa-bijlage een onderdeel van uw jaarrekening. Via deze bijlage worden diverse rijksuitkeringen en provinciale uitkeringen verantwoord. Daarmee vormt de SiSa-bijlage de basis voor afwikkeling van deze uitkeringen. Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd met inachtneming van de specifieke instructies die door de Rijksoverheid zijn vastgelegd in de 'Nota verwachtingen accountantscontrole 2013'. Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) gelden voor de SiSa andere, zwaardere, rapporteringstoleranties dan u als raad in uw controleprotocol hebt opgenomen.

Dit om ministeries in staat te stellen de specifieke uitkeringen vast te stellen en de Algemene Rekenkamer van informatie te voorzien. Wij hebben bij onze controle van de SiSa-bijlage bij de jaarrekening 2013 geen afwijkingen geconstateerd. In bijlage A.1 gaan wij nader in op de bevindingen per regeling.

Grondslagen voor financiële verslaggeving en het normenkader zijn aanvaardbaar

De jaarrekening is opgesteld door gemeente Hellendoorn in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Als onderdeel van onze controle en met betrekking tot de jaarrekening hebben wij:

- de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving beoordeeld;
- de juistheid en de volledigheid van de toelichtingen beoordeeld; en
- de geschiktheid van het gebruikte normenkader voor rechtmatigheid beoordeeld.

Wij zijn van mening dat de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en het normenkader voor rechtmatigheid die het college van burgemeester en wethouders heeft gehanteerd bij het opstellen van de jaarrekening 2013 en de totstandkoming van transacties aanvaardbaar zijn.

Toelichting in de jaarrekening zijn juist en volledig

Wij hebben de toelichtingen in de jaarrekening beoordeeld en zijn van mening dat deze in overeenstemming zijn met de vereisten zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

1.2. De door het college gemaakte schattingen bij het opstellen van de jaarrekening zijn aan te merken als evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening dient het college belangrijke schattingen aangaande de verslaggeving toe te passen en toe te lichten. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2013 beoordeeld. De onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende motivering.

Belangrijkste schattingen	Bevindingen		Toelichting
	2013	2012	
Verwachte levensduur en waardering materiële vaste activa	●	●	De verwachte levensduur van de verschillende activacategorieën en daarmee de afschrijvingspercentages zijn evenwichtig en consistent bepaald en in lijn met hetgeen gebruikelijk is. In 2012 bestond nog een onzekerheid in de waardering van de gemeentelijke commerciële panden. Dit aangezien onvoldoende onderbouwing bestond voor verrichte interne taxaties. In 2013 is een analyse uitgevoerd op basis van de WOZ-waarden. Dit als eerste indruk van mogelijke afwaarderingen. Er zijn gericht taxaties uitgevoerd. Op basis van de verrichte interne analyse en de onderliggende taxaties constateren wij geen materiële risico's in de waardering. Wij kunnen daarom instemmen met de inschattingen van het college.
Waardering financiële vaste activa	●	●	Ten aanzien van de overige financiële vaste activa kunnen wij ons vinden in de inschattingen van het college dat geen sprake is van duurzame waardeverminderingen.
Waardering vorderingen en overlopende activa	●	●	Uit de controle van de vorderingen en overlopende activa zijn geen bevindingen gebleken. Wij kunnen ons vinden in de inschattingen van het college.
Voorzieningen en verplichtingen	●	●	De voorzieningen die opgenomen zijn in de jaarrekening zijn in voldoende mate onderbouwd. Wij kunnen ons vinden in de opgenomen voorzieningen. Voor 2014 is het een aandachtspunt om bij de berekening van de voorziening voor pensioenen van (oud)-wethouders rekening te houden met de aanpassing van de pensioenleeftijd.
Overige schulden en overlopende passiva	●	●	Vanuit de controle van de overige schulden en overlopende passiva komen geen bijzonderheden naar voren.

Controleverschil ●	Voorzichtig ●	Evenwichtig ●	Optimistisch ●	Controleverschil ●
Aanvaardbare bandbreedte – gebaseerd op materialiteitsoverwegingen				

1.3. Uw grondexploitaties kennen belangrijke risico's, waardering onzeker

De grondexploitaties vormen een groot aandeel (ruim 17%) van uw balanstotaal. Daarbij is er landelijk veel aandacht voor de waardering van de grondposities. Grondexploitaties komen veel in het nieuws, verkopen vallen veelal tegen en het risicoprofiel van veel projecten neemt vaak toe. Ook gemeente Hellendoorn ziet daardoor veel ogen op zich gericht en besteedt zorgvuldig aandacht aan adequate interne procedures en bijsturing van projecten. Jaarlijks wordt voor tussentijdse bestuursrapportages een actualisering van de grondexploitaties doorgevoerd. De hierbij gekozen uitgangspunten zijn daarbij de basis voor de waardering in de jaarrekening. Dit is naar onze mening een adequaat proces, waarmee tijdig financiële bijstelling plaats kan vinden in de waardering van de grondexploitaties. Daarbij is per jaareinde een actualisering op hoofdlijnen uitgevoerd.

In onze controle besteden wij eveneens veel aandacht aan de waardering van uw grondexploitaties. In deze paragraaf gaan wij in op onze bevindingen en aandachtspunten naar aanleiding van onze controle.

Waardering is onder meer afhankelijk van schattingen

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op, waarin een schatting is opgenomen van de te maken kosten en opbrengsten. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Hierbij dient te worden gedacht aan het inflatiecijfer waartegen toekomstige kosten en opbrengsten worden gecorrigeerd, gehanteerde rentepercentages, de looptijd van het project (inclusief moment van geplande opbrengsten en kosten) en de uitgifteprijs. Deze parameters bepalen in hoge mate het verwachte financiële resultaat.

In onze jaarrekeningcontrole was de controle van de grondexploitaties een belangrijk aandachtspunt. Met name de inschatting van de genoemde parameters en uitgangspunten heeft daarbij onze aandacht. In de tabel op pagina 11 gaan wij nader in op deze uitgangspunten.

Onzekerheden in de gehanteerde parameters

Bij het actualiseren van de grondexploitaties, maar ook bij het toetsen van de waardering van de niet in exploitatie genomen gronden maakt het college schattingen. Dit op basis van verschillende uitgangspunten en parameters. Wij hebben de gehanteerde uitgangspunten en parameters beoordeeld.

In de tabel op de volgende pagina zijn onze bevindingen weergegeven. Hieruit blijkt dat op een aantal onderdelen behoorlijke onzekerheden bestaan. Gezien het totaal aan onzekerheden hebben wij dit als PM-onzekerheid aangemerkt. De waardering van de grondexploitaties is mogelijk te hoog. Dit is mede afhankelijk van hoe de markt zich in de komende jaren ontwikkelt en in hoeverre de begrote uitgangspunten daadwerkelijk worden gerealiseerd.

De programmering is in stand gehouden, opbrengsten zijn naar latere jaren verschoven

Een belangrijk onderdeel van de grondexploitaties is een inschatting van de in de grondexploitaties opgenomen programmering. Dit wil zeggen de omvang van het verwachte aantal te bouwen woningen/bedrijventerreinen in komende jaren. Voor gemeente Hellendoorn geldt dat dit voornamelijk betrekking heeft op woningbouw en bedrijventerreinen. De grote projecten betreffen hier met name 't Lochter III, Hellendoorn-Noord en Kruidenwijk Zuid.

Onderstaand hebben wij voor deze projecten de boekwaarde per ultimo 2013 weergegeven, inclusief de getroffen voorzieningen en het verwachte resultaat op het project.

Project	Bruto Boekwaarde	Voorziening	Netto boekwaarde	Verwacht resultaat (netto contant)
't Lochter III	€ 17.894.000	€ 0	€ 17.894.000	€ 3.100.000 positief
Kruidenwijk Zuid	€ 4.285.000	-/-€ 680.000	€ 3.605.000	€ 680.000 verlies
Hellendoorn Noord	€ 6.153.000	-/-€ 1.240.000	€ 4.913.000	€ 1.240.000 verlies

Hellendoorn heeft in 2013 de programmering ongewijzigd gelaten. In 2012 is op basis van extern onderzoek (prijzen), de vastgestelde woonvisie, voorlopige verkoopcontracten (moment afname nog niet duidelijk) en mogelijke verkoopkansen in de markt de programmering bijgesteld. Daarbij is ook aangesloten op de bouwafspraken met de provincie. Wel heeft Hellendoorn in 2013 besloten om de verkopen in een aantal gevallen naar latere jaren door te schuiven. Dit heeft veelal een negatief effect op de grondexploitaties. Dit is ook op deze manier verwerkt in de jaarrekening 2013 (en reeds meegenomen in de tweede bestuursrapportage 2013).

Een eerste analyse van de programmering en fasering laat zien dat dit voor de komende jaren naar verwachting een ambitieuze planning betreft, mede door de geringe verkopen in 2011, 2012 en 2013. Door middel van impulsen aan de markt wil het college proberen de verwachte verkopen daadwerkelijk te realiseren. Dit door bijvoorbeeld kortingen te geven op grondprijzen in Hellendoorn-Noord om te kijken of op die manier de vraag toeneemt. Wij hebben begrepen dat er daarnaast diverse belangstellenden zijn voor kavels. Het is daarbij uiteraard onzeker in hoeverre de belangstelling ook daadwerkelijk omgezet kan worden in transacties. Hierbij zijn ook reeds diverse contracten gesloten met ontwikkelaars. Het is hier de vraag op welk moment de grondtransacties daadwerkelijk zullen worden gepasseerd.

Indien in 2014 blijkt dat de aantallen niet gerealiseerd kunnen worden zal door het college tijdig bijstelling plaatsvinden. In de jaarrekening is nog een weerstandsvermogen (bufferreserve) opgenomen van circa € 4,07 mln. Dit is ten behoeve van alle gemeentelijke risico's. In deze bufferreserve is € 2,9 mln. opgenomen voor de grondexploitaties. Op basis van een eerste analyse van de mogelijke risico's in de gemeentelijke projecten zou deze buffer voldoende moeten zijn om eventuele tegenvallende verkoopcijfers in eerste instantie op te kunnen vangen. Bij meer rigoureuze maatregelen (zoals bijvoorbeeld het schrappen van programmering) is deze reserve duidelijk onvoldoende.

't Lochter III kent een verwacht positief resultaat, desondanks loopt u hier mogelijk financiële risico's

Gemeente Hellendoorn neemt met andere partijen deel in de grondexploitatie 't Lochter III (voor 40%). Hellendoorn heeft hierbij de voorfinanciering van de kosten voor haar rekening genomen. Derhalve staat het project voor 100% in de jaarrekening van Hellendoorn opgenomen (totale boekwaarde circa € 17,9 mln.). Het project kent op dit moment een resultaatverwachting van circa € 3,1 mln. winst (tegen 100%). Dit op basis van afspraken over de uitgangspunten met de andere deelnemers in de grondexploitatie. Wij hebben in onze controle gekeken naar de uitgangspunten en constateren daar het volgende:

- In 2013 zijn opbrengsten naar latere jaren doorgeschoven. In de eerste twee jaren (2014 en 2015) wordt voor circa € 600.000 aan verkoopopbrengsten verwacht.

Daarna voor vier jaren circa € 1 mln. per jaar. Vanaf 2019 wordt voor ruim € 4 mln. per jaar aan verkoopopbrengsten verwacht, oplopend naar circa € 4,5 mln./€ 5 mln.

- In de afgelopen jaren zijn er zeer beperkt verkopen gerealiseerd (vrijwel nihil). In combinatie met de huidige economische ontwikkelingen en de landelijke geringe verkopen van bedrijventerreinen is het zeer de vraag of de geplande programmering en fasering realistisch is.
- In de grondexploitatie wordt daarbij in de komende jaren gerekend met een opbrengstenstijging van 3%. Ook dit is naar onze mening erg optimistisch, mede gezien de (landelijke) ontwikkelingen ten aanzien van de prijs van bedrijventerreinen.
- In de komende jaren zal de voorfinanciering door Hellendoorn moeten worden verrekend met mogelijke winsten in het project (kosten worden terugverdiend door verkopen). Door de omvangrijke boekwaarde in combinatie met de vele onzekerheden in het project loopt Hellendoorn hierbij het risico dat de boekwaarde uiteindelijk niet wordt terugverdiend. Dit zal dan voor 60% moeten worden verhaald bij de deelnemers in de grondexploitatie. Dit aspect draagt bij aan het hoge risicoprofiel van het project voor Hellendoorn.
- Het college heeft de waardering in de jaarrekening 2013 gebaseerd op bovenstaande uitgangspunten. Hierbij wordt uitgegaan van de huidige programmering en het daadwerkelijk kunnen realiseren van de programmering (ook in latere jaren). Naar onze mening zijn er behoorlijk wat onzekerheden in het project die een financieel risico met zich meebrengen. Wij hebben in het kader van de jaarrekeningcontrole 2013 deze onzekerheden besproken met de organisatie en het college. Op basis van de huidige inzichten blijven de onzekerheden binnen de door u vastgestelde toleranties. Eventuele wijziging in uitgangspunten zou ervoor zorgen dat het project minder winstgevend wordt. Dit is in het kader van de jaarrekeningcontrole nog geen risico. Alleen indien er essentiële wijzigingen in de uitgangspunten plaats moeten vinden (bijvoorbeeld schrappen van programmering of wijzigen van opzet van het plan) zal dit mogelijk tot een verliesgevend project kunnen leiden.

Op dit moment bestaat deze intentie niet. Tevens is dit dan een besluit dat door de raad moet worden genomen. Op basis hiervan kunnen wij, rekening houdend met de PM-onzekerheid ten aanzien van de waardering van de grondexploitaties, instemmen met de huidige waardering.

Verwerking erfpachtgronden mogelijk niet conform BBV

In de jaarrekening 2013 is voor circa € 0,7 mln. aan erfpachtgronden verwerkt (en gepresenteerd onder de materiële vaste activa). In 2013 is een nieuwe notitie erfpachtgronden door de Commissie BBV uitgegeven. Op basis hiervan bestaat het risico dat op erfpachtgronden afgewaardeerd moet worden indien een lagere marktwaarde bestaat. Dit wordt normaliter berekend op basis van een contante waarde van de toekomstige canonopbrengsten. Door Hellendoorn is deze berekening niet gemaakt. Daarnaast bestaat er onduidelijk over de classificatie van een aantal contracten (eeuwigdurend/voortdurend). Naar verwachting komt hier geen materieel risico uit naar voren voor de jaarrekening (mede gezien de omvang van de boekwaarde). Wel hebben wij het college geadviseerd de beheersing van de gronden te verbeteren en jaarlijks te beoordelen in hoeverre sprake is van een eventuele lagere marktwaarde.

Verwerking bijdrage Duurzaam Bouwen in grondexploitaties voldoet niet aan het BBV

Gemeente Hellendoorn kent de systematiek dat bij de grondexploitaties per verkochte m² grond een bijdrage wordt geleverd aan de reserve Duurzaam Bouwen. Hiertoe zijn in de grondexploitaties toekomstige lasten ingerekend (storting in de reserve). Op basis van het BBV is het niet toegestaan om bijdragen aan reserves als kosten in de grondexploitaties in te rekenen. Dit kan alleen als er sprake is van een bovenwijkse voorziening met een concreet investeringsplan (inclusief aantoonbare relatie met de projecten). In dat geval zou de reserve ook omgezet moeten worden in een voorziening. Voor de komende jaren is in totaal circa € 300.000 aan kosten ingerekend in de grondexploitaties. Op basis van het BBV is dit niet toegestaan. Dit zou betekenen dat dit een positief effect zou hebben op het resultaat van de grondexploitaties. Gezien de risico's in de grondexploitaties is het derhalve niet wenselijk om verliesvoorzieningen nu bij te stellen. Derhalve kunnen wij voor 2013 instemmen met het handhaven van de kosten. Wel hebben wij het college geadviseerd dit bij de actualisering in 2014 te betrekken.

NIEGG Steen van Ommeren straat kent een stellig voornemen

Het project de Steen van Ommeren straat is in de jaarrekening gepresenteerd onder de niet in exploitatie genomen gronden (boekwaarde € 1,3 mln.). In 2012 is het project overgeboekt vanuit de materiële vaste activa. Daarnaast is conform vorig jaar een voorziening getroffen op het project van € 1,5 mln. Deze voorziening is gebaseerd op de verwachte toekomstige marktwaarde (verwacht toekomstig resultaat op het project). Op basis van het BBV is het alleen toegestaan om een project tegen de toekomstige marktwaarde te waarderen indien er een actueel raadsbesluit is over de concrete bestemming. In 2013 is concreet invulling gegeven aan de bevinding uit 2012. In de tweede bestuursrapportage is door de raad vastgesteld dat er concreet een stellig voornemen tot ontwikkeling voor dit project bestaat. Op basis hiervan kan het project tegen de toekomstige marktwaarde worden gewaardeerd. Hiertoe is een berekening gemaakt van de toekomstige inkomsten en uitgaven. Dit is de basis geweest voor een getroffen voorziening.

Belangrijkste schattingen	Bevindingen		Toelichting
	2013	2012	
Gehanteerde rekenrente	●	●	Het rentepercentage is in 2013 aangepast naar 4% (was 4,75%). Dit rentepercentage past in het landelijke beeld en is naar onze mening een evenwichtige inschatting.
Kostenstijging	●	●	Voor de kostenstijging hanteert de gemeente een percentage van 2% (vorig jaar 3%). Ook dit past in het landelijke beeld. In de inschatting van dit percentage is rekening gehouden met de huidige ontwikkelingen op de markt. Hierbij is zichtbaar dat de kosten minder hard stijgen en dat aanbestedingsvoordelen worden behaald. Op basis hiervan kunnen wij instemmen met dit percentage.
Opbrengstenstijging	●	●	Hellendoorn rekent bij woningbouw met een opbrengstenstijging van 0% tot en met 2015, vanaf 2016 wordt gerekend met een opbrengstenstijging van 2%. In 2013 is besloten om ook in 2015 geen opbrengstenstijging in te rekenen. Op basis van de huidige markt lijkt de huidige inschatting conform vorig jaar een optimistische inschatting. Uit het landelijke beeld blijkt dat veel gemeenten inmiddels met 0% opbrengstenstijging rekenen. Gemeente Hellendoorn heeft de opbrengstenstijging mede gebaseerd op het verrichte externe onderzoek. Het is daadwerkelijk de vraag in hoeverre vanaf 2016 een opbrengstenstijging kan worden gerealiseerd. Dit hangt ook af van de markt (vraag en aanbod) en het soort woningen dat in de markt wordt gezet. Dit betreft derhalve een onzekere factor in de waardering van de grondexploitaties. Ook ten aanzien van de bedrijventerreinen wordt gewerkt met een opbrengstenstijging. Zoals in voorgaande paragrafen verwoord, wordt bij 't Lochter III gewerkt met een opbrengstenstijging van 3% al in de komende jaren (vanaf 2014). Daarnaast wordt bij Haarle gewerkt met 2% opbrengstenstijging vanaf 2014. Beide uitgangspunten zijn naar onze mening aan de (zeer) optimistische kant en mede bepalend voor de verwachte resultaten.
Gehanteerde programmering	●	●	Zie ook eerdere paragrafen. De programmering en fasering lijken optimistisch
Verkoopprijzen	● / ●	● / ●	De verkoopprijzen zijn gebaseerd op een begin 2012 uitgevoerd extern onderzoek. Op basis van dit onderzoek zijn de grondprijzen aangepast in de grondexploitaties. De prijzen zijn mogelijk aan de optimistische kant doordat de afgelopen twee jaren de grondprijzen over het algemeen zijn gedaald. Hiermee is geen rekening gehouden in de grondexploitaties. Het is van belang dat in 2014 weer een actualisering van de prijzen wordt doorgevoerd, dit op basis van de huidige marktomstandigheden.
Waardering NIEGG	●	●	De niet in exploitatie genomen gronden zijn gewaardeerd tegen circa € 5 - € 7,50 per m ² . Dit is gebaseerd op de ligging van de grond (tegen woonwijk aan). De waardering is hierbij conform voorgaand jaar.

Controleverschil ●	Voorzichtig ●	Evenwichtig ●	Optimistisch ●	Controleverschil ●
-----------------------	------------------	------------------	-------------------	-----------------------

Aanvaardbare bandbreedte – gebaseerd op materialiteitsoverwegingen

1.4. De overige jaarrekeningposten nader bekeken

Verwerking Soweco conform vorig jaar

U bent deelnemer in de gemeenschappelijke regeling Soweco (verder: Soweco) voor de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW). In 2012 is door de raad de intentie uitgesproken om uit de gemeenschappelijke regeling te treden. Op basis daarvan is in de jaarrekening 2012 een beklemming op de algemene reserve vrij aanwendbaar opgenomen van € 1,2 mln. voor mogelijke uitredingskosten. In 2013 is door de raad besloten om voorlopig niet uit de gemeenschappelijke regeling te treden, mede gezien de omvangrijke kosten die hiermee gepaard gaan. De verwerking in de jaarrekening 2013 is conform vorig jaar. Hierbij is de beklemming in de reserve aangehouden. Bij de 1^e bestuursrapportage 2014 zal aan de raad worden voorgesteld de beklemming eraf te halen.

Risicomanagement op afgegeven garantstellingen

Uit de jaarrekening blijkt dat de gemeente eind 2013 voor een bedrag van € 104.545.000 borgstellingen of garantstellingen heeft verstrekt aan natuurlijke en rechtspersonen. Tot nu toe zijn hierop geen aanspraken gemaakt. Wij zien echter de laatste jaren dat hier wel steeds meer aanspraak op wordt gemaakt binnen uw sector. In dit kader is het van belang om uw garantstellingen systematisch te bewaken en hierop een risicoanalyse uit te voeren, waarbij aandacht wordt geschonken aan de mogelijke toekomstige aanspraken hierop. Het risico voor gemeente Hellendoorn is naar verwachting beperkt. Dit aangezien circa € 100 mln. garantstellingen betreft voor woningbouwcorporaties en het risico hierbij door de getrapte aansprakelijkheid (WSW zit hier nog tussen) beperkt is.

1.5. Uw jaarstukken geven voldoende inzicht

Wij hebben op hoofdlijnen de informatiewaarde van de jaarstukken beoordeeld. De jaarstukken 2013 bestaan volgens het BBV uit het jaarverslag en de jaarrekening.

Op zijn beurt bestaat het jaarverslag uit de programmaverantwoording en de verplichte paragrafen. De jaarrekening bevat de programmarekening, de balans en een toelichting op beide. Hieronder hebben wij per belangrijk onderdeel van de jaarstukken onze visie opgenomen ten aanzien van de leesbaarheid en kwaliteit van het desbetreffende onderdeel. Aandachtspunt betreft de toelichting op de grondexploitaties in detail. Nu blijkt onvoldoende uit de jaarrekening wat de boekwaarde is per project en welke voorzieningen zijn getroffen.

Wettelijke eisen worden nageleefd

Als uw accountant dienen wij ingevolge artikel 213, lid 3 onder d van de Gemeentewet te vermelden of uw jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden hebben wij geen tekortkomingen of inconsistenties te melden op dit gebied.

Veel kleinere verschillen verklaren het verschil tussen begroting en werkelijke realisatie

Om inzicht te geven in het voorspellend vermogen van de gemeente, geven wij in onderstaand overzicht de verschillen weer zijn tussen de primaire begroting, de aangepaste begroting en de programmarekening 2013.

(in € 1.000)	Begroting voor wijzigingen	Begroting na wijzigingen	Realisatie	Verskil
Resultaat voor bestemming	(1.533)	(5.420)	(4.190)	1.230
Mutaties reserves	1.538	5.426	4.220	(1.206)
Resultaat na bestemming	5	6	30	24
In % van de omvangsbasis (totale lasten)	n.v.t.	n.v.t.	0,03%	

(tussen haakjes betreft een nadeel)

De belangrijkste afwijkingen tussen de bijgestelde begroting en de realisatie zijn in de jaarrekening toegelicht. Hierbij is per programma een toelichting opgenomen. Uit de analyse blijkt dat het verschil tussen de begroting en werkelijke realisatie wordt verklaard door vele kleinere verschillen.

De komende jaren komt er veel op gemeenten af. Denk hierbij aan vraagstukken rondom de implementatie van de decentralisaties en de ontwikkelingen binnen uw grondexploitaties. U hebt hierbij als raadslid een belangrijke verantwoordelijke rol binnen uw gemeente. Het is daarom van belang dat u op het juiste moment de juiste vragen kunt stellen, ook om inzicht te hebben in het voorspellende vermogen binnen uw gemeente. Gezien de toenemende complexiteit van de diverse gemeentelijke vraagstukken adviseren wij u aandacht te besteden aan de deskundigheidsbevordering van nieuwe raadsleden. Denk hierbij onder meer aan trainingen op het gebied van financiële sturing, decentralisaties en stuurinformatie en grondexploitaties.

1.6. De financiële positie van gemeente Hellendoorn vraagt uw aandacht

In ons accountantsverslag bij de jaarrekening 2012 hebben wij u in hoofdlijnen geïnformeerd over de financiële positie van gemeente Hellendoorn. In 2013 zijn hier geen grote veranderingen in ontstaan. De financiële positie vraagt uw aandacht. Hellendoorn kent een relatief omvangrijke schuldpositie. Dit met name door de grote projecten die in de afgelopen jaren zijn uitgevoerd. Dit heeft nadrukkelijk aandacht van het college. Er wordt actief gestuurd op het verbeteren van de financiële positie. Naar verwachting heeft dit de komende jaren een positief financieel effect. Hierbij bestaan echter nog wel grote onzekerheden ten aanzien van de financiële effecten van de decentralisaties. Hierover zal in de loop van 2014 meer duidelijk worden. Het college zal de raad hierover actief informeren.

Uw weerstandsvermogen is voldoende

Ondanks een stabiele financiële positie en meerjarig sluitende begroting, staat de gemeente bloot aan externe factoren zoals rijksbezuinigingen, ontwikkeling decentralisaties en claims. Een belangrijke graadmeter voor de financiële positie is het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen laat zien in hoeverre de gemeente in staat is financiële tegenvallers op te vangen. In uw paragraaf weerstandsvermogen in de jaarrekening is dit nader uiteengezet en uitgesplitst in de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen (dekkings)maatregelen zijn getroffen. In onderstaande tabel hebben wij hiervan een samenvatting opgenomen:

(in € 1.000)	Incidenteel	Structureel	Totaal
A. Weerstandscapaciteit	9.000	1.300	10.300
B. Beleidsrisico's en bedrijfsrisico's	7.500	2.000	9.500
Tekort/overschot aan weerstandsvermogen (A-B)	1.500 overschot	(700) tekort	800 overschot

Hieruit blijkt dat incidenteel een overschot bestaat, maar structureel een tekort. In de komende jaren wordt gewerkt aan een structurele oplossing hiervoor. De paragraaf weerstandsvermogen is in 2013 verder ontwikkeld. Risico's zijn gekwantificeerd en hierbij is kort een toelichting per risico weergegeven. Dit is naar onze mening een positieve ontwikkeling.

1.7. Jaarrekening voldoet aan de vereisten uit de WNT

Wij hebben op grond van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) de naleving van de WNT door gemeente Hellendoorn gecontroleerd. De WNT is van kracht vanaf 1 januari 2013. De regelgeving is echter complex. In de loop van 2013 werd duidelijk dat de normen voor de uitvoering van de WNT niet altijd eenduidig waren. Hieraan is invulling gegeven door de publicatie van de Beleidsregels toepassing WNT (26 februari 2014) en de Regeling bezoldigingscomponenten WNT (26 februari 2014). Bij besluit van de minister van BZK d.d. 12 maart 2014 is besloten dat geen toezicht zal worden uitgeoefend op de naleving van de openbaarmakingsverplichting voor niet-topfunctionarissen zonder dienstbetrekking. Ook accountants hoeven op dit onderdeel geen controle uit te voeren.

De WNT-verantwoording van gemeente Hellendoorn is opgenomen in de toelichting van de jaarrekening. Hierbij is een toelichting opgenomen op de bezoldiging van de griffier en de gemeentesecretaris. Uit onze controle zijn geen verdere tekortkomingen gebleken waarmee niet wordt voldaan aan de vereisten uit de WNT

2. Uw interne beheersing is van een voldoende niveau

Tijdens onze interim-controle hebben wij de interne beheersing van gemeente Hellendoorn beoordeeld. Dit deel geeft u inzicht in de belangrijkste bevindingen

2.1. Wij hebben u afzonderlijk geïnformeerd over de interne beheersing

Eind februari 2014 hebben wij een brief gestuurd aan de raad met daarin opgenomen de belangrijkste aandachtspunten ten aanzien van de interne beheersing. Dit betrof onder andere:

- De noodzaak om de Nota grondbeleid te actualiseren (in 2014 wordt dit aan de raad voorgelegd);
- De toename van risico's bij verbonden partijen;
- De beheersing van grondexploitaties;
- De aanbestedingswet en de WNT.

Op basis van onze tussentijdse controle komen we tot de conclusie dat de interne beheersing van gemeente Hellendoorn van voldoende niveau is.

Aandachtspunt dat naar voren kwam bij de jaarrekeningcontrole is de interne controle op sociale zaken en WMO. Gebleken is dat de kwaliteit van de interne controles onvoldoende was. Op basis hiervan hebben wij aanvullende werkzaamheden verricht om zekerheid te krijgen bij de rechtmatigheid van de uitgaven. In 2013 is daarnaast de collegiale toetsing in het proces aangepast. Hierdoor vindt in het proces ook minder controle plaats op de toekenning van uitkeringen. Wij hebben het college geadviseerd hier in 2014 passende verbetermaatregelen voor te treffen. Uit de aanvullende werkzaamheden zijn geen onrechtmatigheden gebleken.

2.2. Er zijn geen bevindingen ten aanzien van uw IT-omgeving

Vanuit wet- en regelgeving is het vereist dat wij een reflectie geven op de betrouwbaarheid en continuïteit van uw geautomatiseerde gegevensverwerking. Uit onze controle blijkt dat er op dit gebied geen belangrijke aandachtspunten zijn die aan u dienen te worden gemeld. Indien u gebruik maakt van Windows XP willen we u erop wijzen dat deze versie binnenkort niet meer ondersteund wordt door de leverancier. Dit kan beveiligingsrisico's met zich meebrengen. Inmiddels heeft het college hierop actie ondernomen en zal in april tot conversie over worden gegaan naar een nieuwere versie van Windows.

2.3. Fraude, fouten en niet-naleving van wet- en regelgeving

De verantwoordelijkheid voor de jaarrekening berust bij het college van burgemeester en wethouders. Uit dien hoofde zijn zij verantwoordelijk voor het beschermen van het vermogen van gemeente Hellendoorn, het voeren van een afdoende financiële administratie en het in stand houden van een geschikt systeem van interne beheersing (waaronder procedures voor het waarborgen van de betrouwbaarheid en continuïteit van geautomatiseerde systemen en het voorkomen en opsporen van fraude, overige onregelmatigheden en fouten en niet-naleving van wet- of regelgeving). Wij hebben onze controle zodanig ingericht dat wij er redelijk, maar niet absoluut, zeker van kunnen zijn dat materiële afwijkingen in de jaarrekening (waaronder materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude) aan het licht zullen komen.

Onze controle bestond niet uit een uitvoerige controle van transacties zoals noodzakelijk zou zijn om fouten of fraude die niet hebben geleid tot materiële afwijkingen in de jaarrekening te kunnen opsporen. Het dient te worden onderkend dat het controleproces inherente beperkingen kent. Als gevolg van de aard van fraude, met name wanneer daarbij sprake is van verhulling door samenzwering en vervalsing van documenten, is het mogelijk dat bij een controle die is opgezet en uitgevoerd in overeenstemming met algemeen aanvaarde controlestandaarden materiële fraude niet wordt ontdekt.

Hoewel doeltreffende interne beheersingsmaatregelen het risico dat fouten en fraude zich voordoen of onontdekt blijven, doen afnemen, wordt dit risico hiermee niet weggenomen. Wij kunnen daarom niet garanderen dat eventuele fouten of gevallen van fraude ontdekt worden. Gegeven de inherente beperkingen van het controleproces en het interne beheersingssysteem kan en mag er niet op vertrouwd worden dat ons onderzoek alle fouten of gevallen van fraude aan het licht zal brengen.

Tijdens onze controle van de jaarrekening 2013 hebben wij geen aanwijzingen voor fraude gevonden.

2.4. Hellendoorn is over op SEPA

Op 1 februari 2014 is de regelgeving omtrent SEPA (Single Euro Payments Area) in werking getreden. Op 9 januari 2014 heeft de Europese Commissie voorgesteld een transitieperiode van zes maanden in te voeren. Dit betekent dat gedurende deze periode niet-naleving van de SEPA-regelgeving geaccepteerd wordt door banken. Niet-naleving van de SEPA-regelgeving kan gevolgen hebben voor de geautomatiseerde verwerking van betalingen, beheersingsmaatregelen en de kasstroom van gemeente Hellendoorn.

Tijdens onze tussentijdse controlewerkzaamheden met betrekking tot de jaarrekening voor 2013 hebben wij geconstateerd dat gemeente Hellendoorn op schema ligt voor tijdige implementatie. Inmiddels wordt vanaf 1 februari 2014 betaald via de SEPA-vereisten.

2.5. Onafhankelijkheid gewaarborgd

We hebben onze naleving van de externe standaarden, de wereldwijde onafhankelijkheidsstandaarden van PwC en de onafhankelijkheidsregels van gemeente Hellendoorn voor onze totale dienstverlening in 2013 bewaakt en bevestigd dat we aan deze onafhankelijkheidsverplichtingen hebben voldaan.

3. 2014 en verder

In dit deel gaan wij in op een aantal ontwikkelingen op het gebied van regelgeving en financiële verslaggeving die in 2014 en latere jaren gevolgen zullen hebben voor gemeente Hellendoorn.

3.1. *Wij delen een aantal ontwikkelingen met u*

Wijzigingen in het BBV in 2014

Met ingang van 1 juli 2013 zijn de wijzigingen in het Besluit begroting en verantwoording van kracht geworden. Hoewel deze wijzigingen nog niet van toepassing zijn op de jaarrekening 2013 dienen deze wel verwerkt te worden in de begroting 2014.

De wijzigingen betreffen voornamelijk tekstuele wijzigingen, maar er zijn ook enkele inhoudelijke wijzigingen die nadrukkelijk uw aandacht vragen. Wij brengen deze onderstaand onder uw aandacht.

BBV vraagt nadrukkelijker aandacht voor risicobeheersing

Het BBV kent een toegenomen aandacht voor risicobeheersing en de wijze waarop hier inzicht in wordt gegeven. Dit inzicht kan worden vergroot door in de paragraaf weerstandsvermogen inhoudelijker in te gaan op mogelijke ontwikkelingen (scenario's) en welke (beleidsmatige) opties er zijn om de financiële consequenties zo goed mogelijk te beheersen. Gemeente Hellendoorn kan op het gebied van risicomanagement verdere stappen ondernemen. Op dit moment is risicomanagement praktisch vormgegeven. Daarbij worden adequate interne controles door de organisatie uitgevoerd. Mede in het kader van de decentralisaties is het van belang om een adequaat werkend risicomanagementproces in te richten. Als basis hiertoe kan de (nog te actualiseren) nota risicomanagement dienen.

Het belang van de paragraaf verbonden partijen neemt toe

Vanwege het verwachte schrappen van de verplichte goedkeuring door gedeputeerde staten c.q. de minister van BZK voor het deelnemen in privaatrechtelijke rechtsvormen, neemt het belang van het geboden inzicht in de paragraaf verbonden partijen toe. Het is daarom noodzakelijk dat in de paragraaf verbonden partijen de meest actuele (financiële) informatie van deze partijen is opgenomen.

Uitbreiding van verplichte toelichtingen

Naar aanleiding van de vastgestelde wijzigingen in het BBV dient onder andere de volgende informatie te worden opgenomen:

- Per programma een overzicht van geraamde incidentele baten en lasten en de (beoogde) structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- De informatie zoals genoemd in de WNT;

- Het opnemen van een extra categorie onder de materiële vaste activa, zijnde: 'investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven';
- Het opnemen van een extra categorie onder de voorzieningen, zijnde: 'de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven'.

Voor een volledig overzicht van alle wijzigingen verwijzen wij u naar de bekendmaking van 25 juni 2013.

Overheveling onderhoud primair onderwijs vraagt uw aandacht in 2014

De Tweede kamer heeft op 18 februari 2014 het wetsvoorstel overheveling buitenonderhoud primair onderwijs aangenomen. Het wetsvoorstel ligt nu voor behandeling in de Eerste Kamer. Als de Eerste Kamer ook instemt met het voorstel, kan de wet per 1 januari 2015 in werking treden. Met deze wet worden de taken en het budget voor het buitenonderhoud en aanpassingen aan schoolgebouwen in het primaire en speciaal onderwijs overgeheveld naar de schoolbesturen. Door de (voorgenomen) wetswijziging vindt een uitname uit het Gemeentefonds plaats.

Op basis van dit wetsvoorstel dient Hellendoorn ook de gevolgen inzichtelijk te maken. Hierbij dienen concrete afspraken te worden gemaakt met de schoolbesturen over de te volgen procedures voor financiering van buitenonderhoud in 2014. In principe dienen de huidige procedures (formele aanvraag voor aanpassingen/onderhoud bij de gemeente) te worden gehandhaafd. Tevens dienen afspraken gemaakt te worden over een mogelijke bruidsschat.

Wet Hof en de Wet verplicht schatkistbankieren zijn van kracht

In december 2013 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) en de Wet verplicht schatkistbankieren. Deze wetswijzigingen zijn van invloed op uw toekomstige beleid en de wijze van uitzetten van overtollige middelen. Het BBV is met ingang van december 2013 op deze aspecten aangepast en geeft aan dat met ingang van de jaarrekening 2014 enkele verplichte balansposten in de jaarrekening opgenomen dienen te worden.

Voor een nadere uiteenzetting van deze wijzigingen verwijzen wij naar het besluit van 13 december 2013, houdende wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten in verband met de invoering van verplicht schatkistbankieren, de totstandkoming van de Wet Hof en enkele andere wijzigingen.

De wijziging in de Algemene pensioenwet zal invloed hebben op de hoogte van uw voorziening per 31 december 2014.

Op 9 juli 2013 is de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers gewijzigd. Dit in verband met de verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd en de pensioenrichtleeftijd. Deze wijziging heeft tevens gevolgen voor de uitgangspunten van de voorziening APPA vanaf 2014. Wij adviseren u voor komend boekjaar rekening te houden met deze uitgangspunten in uw berekening van de voorziening.

3.2. Wet Markt en Overheid vanaf juli 2014 van kracht

Op 1 juli 2012 is de Wet Markt en Overheid (WMenO), een wijziging van de Mededingingswet, in werking getreden. Overheidsorganisaties die nieuwe economische activiteiten verrichten, moeten sindsdien voldoen aan de gedragsregels uit die wet. Voor bestaande activiteiten geldt een overgangsperiode van twee jaar. Dit betekent dat uw organisatie vanaf 1 juli 2014 aan deze wet moet voldoen.

De WMenO richt zich op overheidsorganen die economische activiteiten verrichten

De WMenO geldt voor alle overheidsorganen die een economische activiteit verrichten en dat is eerder het geval dan over het algemeen wordt gedacht. Het belangrijkste kenmerk van een economische activiteit is namelijk het bestaan van concurrentie. Als dezelfde activiteit dus ook door de markt wordt aangeboden, is er al sprake van een economische activiteit in de zin van de WMenO en zijn de gedragsregels die de WMenO voorschrijft (mogelijk) van toepassing.

Verder betekent dit dat een dienst van algemeen (economisch) belang een economische activiteit wordt, als daar een markt voor ontstaat. Daardoor wordt de WMenO en zijn gedragsregels mogelijk alsnog van toepassing.

De gedragsregels van de WMenO

De WMenO streeft niet naar het ontmoedigen van economische activiteiten door overheden. De wet wil voorkomen dat overheden de markt verstoren. Daarom zijn vier gedragsregels opgesteld die overheden – afhankelijk van de activiteit – in acht moeten nemen. Dit betreffen de volgende gedragsregels:

- 1) **Funcitiescheiding:** Er moet een functiescheiding (organisatieonderdelen en personen) zijn tussen economische en publieke activiteiten.
- 2) **Gegevensgebruik:** Gegevens uit publiekrechtelijke bevoegdheden mogen niet voor economische activiteiten gebruikt worden, mits marktpartijen er ook over beschikken.
- 3) **Integrale kostprijsberekening:** Overheidsorganisaties moeten de integrale kostprijs die op de markt gebruikelijk is, in hun tarief doorberekenen (marktconform tarief).
- 4) **Bevoordelingsverbod:** Een overheidsorgaan mag zijn overheidsbedrijf geen voordelen verschaffen die andere marktpartijen niet ook krijgen.

Die gedragsregels zorgen ervoor dat overheden zich daadwerkelijk als een bedrijf gedragen en andere bedrijven niet benadelen door gebruik te maken van hun positie als overheid.

Overtreding van de gedragsregels heeft gevolgen

Vanaf 1 juli 2014 moeten al uw bestaande economische activiteiten – voor zover van toepassing – voldoen aan de gedragsregels. De WMenO negeren, brengt financiële risico's met zich mee. Hoewel de Autoriteit Consumenten en Markt (ACM) geen boete kan opleggen, wordt de (potentiële) overtreding wel formeel vastgesteld en een last onder dwangsom opgelegd. Private ondernemingen kunnen het besluit van de autoriteit vervolgens gebruiken om de betrokken overheidsorganisatie aansprakelijk te stellen voor geleden schade, bijvoorbeeld vanwege omzetting.

Wij hebben het college geadviseerd in beeld te brengen welke gevolgen de WMenO voor uw gemeente heeft. Inmiddels is in 2014 een traject hiertoe opgestart door gemeente Hellendoorn.

3.3. Gemeente Hellendoorn krijgt in 2016 te maken met nieuwe regelgeving met forse impact op Vpb-plicht

De Europese Commissie heeft op 2 mei 2013 geoordeeld dat Nederland passende maatregelen moet treffen om de bestaande niet-onderworpenheid aan Vpb van overheidsbedrijven af te schaffen in verband met staatssteunaspecten. Overheidsbedrijven die economische activiteiten ontplooiën dienen op dezelfde wijze als private partijen aan vennootschapsbelasting te worden onderworpen. Mede door deze toenemende druk vanuit de Europese Commissie, wordt binnen het ministerie van Financiën momenteel gewerkt aan een nieuwe wetswijziging van de Vpb-plicht voor overheidslichamen.

Zowel vanuit de systematiek van de Wet Vpb als vanuit de gedachte om oneerlijke concurrentie te voorkomen (en zodoende een gelijk fiscaal speelveld te creëren), is eerder al een voorkeur uitgesproken voor de zogeheten 'ondernemingsvariant'. Hierbij worden de overheidsactiviteiten die een 'onderneming in fiscale zin' vormen, in de belastingheffing betrokken. De staatssecretaris geeft aangegeven deze variant verder te willen verkennen. In essentie betekent dit dat overheden die activiteiten die een 'onderneming in fiscale zin' vormen, verplicht zouden moeten afzonderen naar een aparte entiteit waardoor deze activiteiten in de heffing worden betrokken. Dit brengt echter allerlei consequenties, afbakeningsproblemen en uitvoeringsperikelen met zich mee. Denk hierbij niet alleen aan de mogelijke openingsbalansperikelen en financiële en administratieve gevolgen, maar bijvoorbeeld ook aan de juridische haalbaarheid van een eventuele afzondering van specifieke activiteiten.

De staatssecretaris heeft aangegeven dat het voorstel per 1 januari 2015 tot wet zal worden geheven. De nieuwe wetgeving zal vanaf 1 januari 2016 in werking gaan treden. De invoeringsdatum van 1 januari 2016 lijkt nog ver weg. Maar op dit moment kan nog geen concrete inschatting worden gemaakt van de mogelijke impact van de wijziging van de Vpb-plicht specifiek voor gemeente Hellendoorn. Desondanks verdient het aanbeveling de ontwikkelingen op dit gebied nauwlettend in de gaten te houden en hiervoor een werkgroep te formeren. Afhankelijk van de precieze situatie van gemeente Hellendoorn is het niet ondenkbaar dat uw organisatie de tijd hard nodig heeft om op de Vpb-plicht voor te sorteren c.q. haar positie te optimaliseren.

A. Bijlagen

A.1. Single audit Single information (SiSa)

Wij hebben in onze controle specifieke werkzaamheden verricht om een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de bijlage inzake SiSa bij de jaarrekening 2013 van gemeente Hellendoorn. Onze werkzaamheden varieerden van het beoordelen van de interne beheersing tot het uitvoeren van detailcontroles. In de bijlage bij de jaarrekening zijn twee typen indicatoren opgenomen:

- Indicatoren (bedragen en andere kwantitatieve gegevens, veelal prestatie-indicatoren), die van invloed zijn op de financiële vaststelling.
- Indicatoren, zonder invloed op de financiële vaststelling.

Voor de eerste indicator geldt dat er een relatie is tussen de jaarrekening en de bijlage. Wij hebben op deze indicatoren een reguliere rechtmatigheidscontrole uitgevoerd en indien specifiek gevraagd, is de deugdelijke totstandkoming van de indicator beoordeeld. De tweede indicator heeft normaliter geen directe relatie met de gemeentelijke jaarrekening. Deze indicatoren zijn noodzakelijk voor het departementale jaarverslag. Bij deze indicatoren hebben wij alleen de deugdelijke totstandkoming van de indicator beoordeeld en dus niet de rechtmatigheid vastgesteld.

Voor de bevindingen uit onze controle gelden op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden ('Bado') zwaardere rapporteringstoleranties dan voor andere onderdelen van de reguliere jaarrekening.

In dit rapport van bevindingen hebben wij per specifieke uitkering fouten en onzekerheden, boven een vastgestelde financiële grens, opgenomen voor zover deze niet door de gemeente zijn gecorrigeerd. De financiële grens is afhankelijk gesteld van de omvangsbasis van de regeling. De omvangsbasis wordt gebaseerd op de gevraagde indicator. Bij een gevraagde indicator van 'bestedingen gedurende het jaar' wordt de omvangsbasis bijvoorbeeld gevormd door de bestedingen in de regeling. De financiële grens is per specifieke uitkering:

- € 12.500 indien de omvangsbasis kleiner dan of gelijk is aan € 125.000;
- 10% indien de omvangsbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk is aan € 1.000.000;
- € 125.000 indien de omvangsbasis groter is dan € 1.000.000.

De rapporteringstolerantie heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. Het gaat alleen om het rapporteren van de waargenomen fouten en onzekerheden voortkomende uit de accountantscontrole.

Op basis van de Nota verwachtingen accountantscontrole uitgegeven door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties rapporteren wij door middel van onderstaande voorgeschreven tabel de geconstateerde fouten of onzekerheden per regeling.

Nr	Naam specifieke uitkering of overige	Totale fout of onzekerheid per specifieke uitkering	Totale omvang van de fout of de onzekerheid (in €)	Toelichting fout/onzekerheid
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014 (OAB)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
E1 o	Tijdelijke subsidieregeling Innovatieprogramma Mooi Nederland	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_gemeente 2013	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
G1 A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2012	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
G2	Gebundelde uitkering	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
G5	Wet participatiebudget (Wpb)_gemeente 2013	N.v.t.	€ 0	De indicator "aantal ingekochte contacturen bij een ROC" is conform de invulwijzer gebaseerd op het inkoopcontract. Uit de verantwoording van het ROC blijkt dat de werkelijke realisatie over 2013 beperkt lager uitvalt (227 uren).

A.2. *Bijlage Investeren met Gemeenten*

Met ingang van 2010 dient een aantal verkregen subsidies van de provincie Overijssel (Investeren met Gemeenten) volgens de SiSa-systematiek te worden verantwoord. Onderstaand is de tabel met bevindingen opgenomen:

Naam specifieke uitkering of overige	Totale fout of onzekerheid per specifieke uitkering	Totale omvang van de fout of de onzekerheid (in Euro's)	Toelichting fout/onzekerheid
Externe Veiligheid subsidie deel 1	€ 0	€ 0	N.v.t.
IMG De Koemaste	€ 0	€ 0	N.v.t.

Balans, programmarekening en toelichting

Balans en toelichting

Per 31 december 2013

Inleiding

De balans is een in geld uitgedrukt overzicht van de samenstelling van de financiële positie op een bepaald tijdstip. Enerzijds staan op de balans de bronnen waar het vermogen vandaan komt, de passiva. Anderzijds staan op de balans de zaken waar dit vermogen in gestopt is, de activa. Onder de passiva staan eigen vermogen (reserves) en vreemd vermogen (voorzieningen, langlopende leningen, kortlopende schulden). Activa zijn onder andere gebouwen, terreinen, debiteuren en liquide middelen.

Grondslagen voor waardering

Activa

Voor zover niet anders vermeld zijn de activa gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten. Indien in de vervaardigingsprijs is opgenomen de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend dient te worden toegelicht dat deze rente is geactiveerd. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige levensduur.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de afschrijvingen en/of eventuele beschikkingen over reserves voor zover het investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de (historische) verkrijgings- of de vervaardigingsprijs, onder aftrek van de cumulatieve afschrijvingen en eventuele investeringsbijdragen en/of eventuele beschikkingen over reserves (voor zover het investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft).

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de uitgifteprijs van eerste uitgifte.

Financiële vaste activa

De deelnemingen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of de lagere marktwaarde. Kapitaalverstrekkings, overige langlopende leningen en overige uitzettingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van eventuele aflossingen.

De bijdrage in activa in eigendom van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdrage verminderd met afschrijvingen. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde van leningen en vorderingen verrekend.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Afschrijvingen

De afschrijvingen geschieden in principe lineair op basis van een vast percentage van de aanschafwaarde. In enkele gevallen ook annuïtair. Bij de keuze van de afschrijvingstermijn wordt uitgegaan van de economische levensduur van de investering. Voor de belangrijkste investeringen gelden de volgende afschrijvingstermijnen:

■ immateriële vaste activa	5 jaar
■ hard- en software	4 jaar
■ vervoermiddelen	5-12,5 jaar
■ technische installaties	15 jaar
■ groot onderhoud gebouwen	20 jaar
■ wegen	25 jaar
■ riolen	15-60 jaar
■ gebouwen	40 jaar (schoolgebouwen 60 jaar)

Op investeringen in de loop van het jaar wordt proportioneel afgeschreven, vanaf het moment dat het project is afgerond, voor zover de voorbereiding zich over meerdere jaren uitstrekt. De overige investeringen worden proportioneel afgeschreven vanaf het moment dat de eerste investeringen worden gedaan. Op 5 februari 2013 heeft de raad de Kadernota investeren en afschrijven vastgesteld. Daarin is onder andere opgenomen dat we consequent niet langer afschrijven op gronden. Daar waar de grondwaarde onderdeel uitmaakt van de totale investering hantieren we nu een restwaarde ter grootte van de meegetaxeerde grondoppervlakte in het kader van de Wet WOZ. Ook hebben we de afschrijvingstermijn voor schoolgebouwen verlengd naar 60 jaar.

Grondexploitatie

De voorraden in de grondexploitatie worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met reeds ontvangen bedragen wegens gronduitgifte of tegen de marktwaarde; één en ander conform de notities van de commissie BBV.

Winsten op grondexploitatie worden tussentijds genomen. Hierbij wordt het principe gehanteerd dat minimaal 10% van de winst niet onttrokken mag worden voordat de exploitatie volledig is afgerond.

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden op de nominale waarde van de vorderingen in mindering gebracht.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Passiva

Voor zover niet anders vermeld zijn passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat volgend uit de programmarekening.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd ter afdekking van:

- Verplichtingen of verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Overig

Beleidsregels toepassing WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi-publieke sector (WNT) is met ingang van 1 januari 2013 van kracht.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Onder baten worden verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Baten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Resultaatbepaling

Het resultaat van de jaarrekening 2013 is onder meer tot stand gekomen na het opnemen van toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en voorzieningen in de rekening. Eén en ander is conform de besluitvorming rondom de begroting 2013, inclusief de nadien vastgestelde begrotingswijzigingen. De gevolgen van de tussentijdse toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves zijn uiteengezet in de toelichting op de balans.

Resultaatbestemming

Het saldo van de exploitatierekening 2013 is afzonderlijk opgenomen in de balans onder het eigen vermogen.

Overige vermeldingen

Wij hebben de presentatie van alle tabellen in de gemeenterekening tegen het licht gehouden. We hebben er voor gekozen om de tabellen op een eenduidige manier te presenteren en dezelfde opmaak op alle tabellen toe te passen. Tijdens deze exercitie hebben we ook inhoudelijk gekeken naar de presentatie van de balans en de toelichting daarop. We hebben de benamingen verbeterd en alle onderliggende balansposten zijn gescreend of ze juist zijn geclassificeerd. Dat heeft er toe geleid dat er in de beginbalans sprake is van re-classificatie. Deze is besproken met de accountant.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Balans per 31 december 2013

bedragen x € 1.000

Activa	31-dec-2012	31-dec-2013
Vaste Activa		
Immateriele vaste activa	404	376
Kosten sluiten van geldleningen	-	-
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	404	376
Materiele vaste activa	126.843	124.295
Investerings in erfpacht	687	687
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	22.336	23.103
Investerings met een economisch nut	103.820	100.504
Financiele vaste activa	14.510	13.834
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	438	355
Kapitaalverstrekking aan verbonden partijen	178	178
Leningen aan verbonden partijen	306	199
Overige langlopende leningen u/g	13.589	13.102
Totaal vaste activa	141.757	138.505
Vlottende Activa		
Voorraden	29.549	30.080
Gereed product en handelsgoederen	15	13
Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	27.448	28.570
Grond- en hulpstoffen bouwgronden	2.086	1.497
Vooruitbetalingen	-	-
Kortlopende vorderingen	4.865	4.176
Vorderingen op openbare lichamen	1.711	1.460
Overige vorderingen	4.114	3.669
Voorziening dubieuze debiteuren	- 960	- 953
Liquide middelen	791	28
Banksaldi	789	26
Kassaldi	2	2
Overlopende activa	3.338	4.413
Overige nog te ontvangen bedragen	3.312	3.821
Overige vooruitbetaalde bedragen	26	592
Totaal vlottende activa	38.544	38.697
Totaal Activa	180.301	177.203

PriceWaterhouseCoopers Accountants N.V.
 Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

bedragen x € 1.000

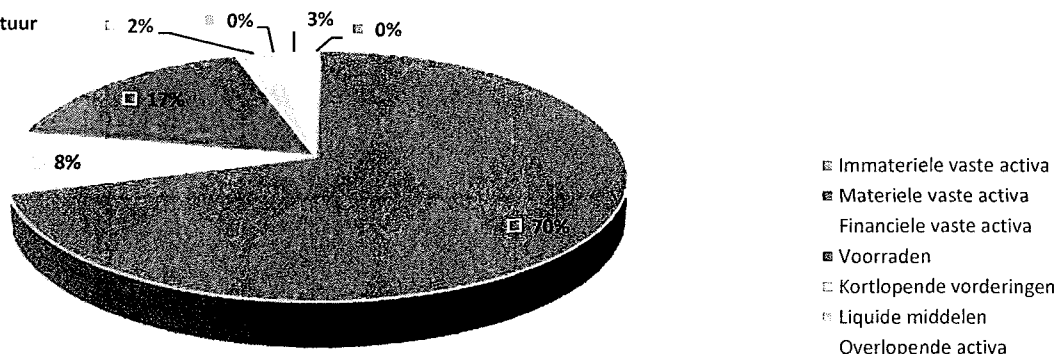
Passiva	31-dec-2012	31-dec-2013
Vaste passiva		
Eigen Vermogen	20.787	16.597
Resultaat boekjaar	- 777	31
Algemene reserves	11.217	8.979
Bestemmingsreserves	10.347	7.588
Voorzieningen	5.604	5.184
Voorzieningen	5.604	5.184
Langlopende schulden	130.671	139.919
Onderhandse leningen o/g	130.671	139.919
Totaal vaste passiva	157.062	161.701
Vlottende Passiva		
Kortlopende schulden	19.524	12.036
Opgenomen kasgeldleningen	-	-
Banksaldi	8.813	4.265
Overige schulden	10.711	7.771
Overlopende passiva	3.714	3.465
Ontvangen overheidsgeld met een specifiek bestedingsdoel	1.522	1.931
Overige vooruitontvangen bedragen	2.192	1.535
Totaal vlottende passiva	23.239	15.502
Totaal Passiva	180.301	177.203
Gewaarborgde geldleningen	108.718	104.545

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
 Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

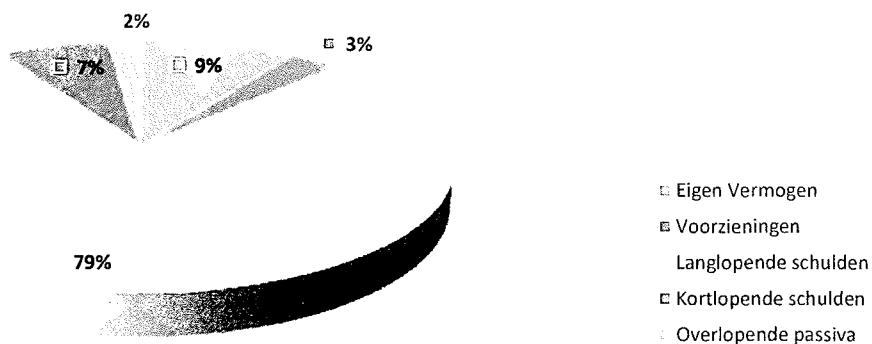

Balansstructuur

Kapitaalstructuur

Vermogensstructuur

In bovenstaande grafieken is de balansopbouw weergegeven. De kapitaalstructuur geeft aan wat de bezittingen van de gemeente zijn. Veruit het grootste deel (70%) is materiële vaste activa. Hieronder vallen onder andere gebouwen, wegen, vervoermiddelen en machines. De voorraden (17%) zijn met name de voorraden grond in de grondexploitatie. De financiële vaste activa, voor het grootste deel bestaand uit verstrekte langlopende leningen, maken voor 8% deel uit van de bezittingen.

De vermogensstructuur geeft de bronnen aan waar het vermogen vandaan komt. Een eigen vermogen van 9% (2012: 12%) van het balanstotaal geeft aan dat 9% van de activa is gefinancierd met eigen middelen en 91% met vreemd vermogen. Als verder naar de balans wordt gekeken, blijkt dat de vlottende passiva met € 15,5 miljoen, beduidend lager zijn dan de vlottende activa van € 38,7 miljoen. Dit betekent dat 60% van de vlottende activa (namelijk € 23,2 miljoen) gefinancierd is met lang vermogen. Aan de ene kant is dit een nadeel omdat kasgeld goedkoper is dan langlopende leningen, aan de andere kant zijn er langlopende leningen afgesloten tegen relatief lage rentes, waardoor op lange termijn de lage rentekosten gewaarborgd blijven. Bovendien wordt met financiering middels langlopende schulden minder risico gelopen dan wanneer met kortlopend krediet wordt gefinancierd. De vlottende activa wordt voor het overgrote deel gevormd door voorraden van de grondexploitatie.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Toelichting op de balans

Vaste activa

bedragen x € 1.000

Vaste activa	Boek- waarde 1-1-2013	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12-2013
Immateriële activa	404	117	-	- 145	-	376
Materiële activa	126.843	13.072	- 5.766	- 9.644	- 209	124.295
Financiële activa	14.510	186	- 779	- 83	-	13.834
Totaal	141.757	13.375	- 6.545	- 9.872	- 209	138.505

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa zijn kapitaaluitgaven, waar geen bezittingen tegenover staan. In de balans van de gemeente Hellendoorn zijn onder de immateriële vaste activa uitgaven verantwoord met betrekking tot onderzoek en ontwikkeling. Activering van deze uitgaven geschiedt om deze aan meerdere jaren te kunnen toerekenen.

bedragen x € 1.000

Immateriële vaste activa	Boek- waarde 1-1-2013	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12-2013
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	404	117	-	- 145	-	376
Totaal	404	117	-	- 145	-	376

De ontwikkeling van de boekwaarde gedurende het verslagjaar kan als volgt worden weergegeven:

Kosten onderzoek en ontwikkeling

De investeringen inzake onderzoek en ontwikkeling betreffen € 117.000,- aan kosten welke volledig betrekking heeft op het onderzoeksprogramma VGRP.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa wordt onderscheiden in investeringen met een economisch nut en met een maatschappelijk nut. Alle investeringen met een economisch nut worden geactiveerd. Investeringen hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde worden niet geactiveerd. Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden in principe niet geactiveerd. In het BBV is de uitzondering opgenomen om deze investeringen wel te mogen activeren, omdat gemeenten anders niet in staat zijn bepaalde investeringen in de openbare ruimte te doen. Wel is het wenselijk dergelijke investeringen op een zo kort mogelijke termijn af te schrijven.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

bedragen x € 1.000

Materiële vaste activa	Boek- waarde 1-1-2013	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12-2013
Economisch nut						
Gronden en terreinen	523	198	- 368	33	-	386
Bedrijfsgebouwen	58.368	1.308	- 254	- 1.389	- 115	57.918
Woonruimten	2.069	2	- 166	- 44	- 96	1.766
Machines, apparaten en installaties	14.600	680	- 205	- 1.484	-	13.592
Vervoermiddelen	2.735	-	- 1.296	- 267	-	1.173
Erfpachtgronden	687	-	-	-	-	687
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	21.835	1.734	- 223	- 1.048	2	22.300
Niet gereal.res dorpsuitl. erfpacht	-	-	-	-	-	-
Overige materiele vaste activa	3.903	198	- 46	- 472	-	3.584
Totaal Economisch nut	104.720	4.119	- 2.556	- 4.669	- 209	101.405
Maatschappelijk nut						
Gronden en terreinen	1.025	-	-	-	-	1.025
Machines, apparaten en installaties	55	-	- 55	- 0	-	-
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	20.954	8.918	- 3.155	- 4.968	-	21.750
Overige materiele vaste activa	89	34	-	- 7	-	116
Totaal Maatschappelijk nut	22.123	8.952	- 3.210	- 4.975	-	22.890
Totaal	126.843	13.072	- 5.766	- 9.644	- 209	124.295

Per einde boekjaar 2013 bedraagt de boekwaarde van de materiële vaste activa met een maatschappelijk nut € 22,9 miljoen (2012: € 22,1 miljoen). De boekwaarde van materiële vaste activa met een economisch nut bedraagt € 101,4 miljoen (2012: € 104,7 miljoen). Met de overgang van de brandweer naar de Veiligheidsregio Twente zijn ook de activa meegegaan. Het betreft voornamelijk de brandweerkazernes en de voertuigen. De overdracht is tegen de balanswaarde geschied. De desinvestering die hiermee gemoeid gaat bedraagt € 1,8 miljoen.

Gronden en terreinen

Tot dit onderdeel behoren onder meer gronden bestemd voor toekomstige uitbreidingen, overname van gronden uit voormalige bestemmingsplannen, terreinen bij gemeentelijke gebouwen en dergelijke.

Woonruimten

Dit betreft de aan- en verkoop van woningen in het kader van het project Rijksweg 35 / Centrale strip en de Noordzuidverbinding. De vermindering van € 166.000,- heeft te maken met de verkoop van een woning aan de Eversbergweg.

Bedrijfsgebouwen

Hiertoe behoren onder meer scholen, gebouwen ten behoeve van de sport, gebouwen voor de huisvesting van het gemeentelijke apparaat en dergelijke. De vermeerderingen hebben voornamelijk betrekking op onderwijsgebouwen, aanpassingen museumboerderij, investeringen in unit 16 van Nieuw Dunant, het Ravijn – zwem sport zorg – en de bouw van het Kulturhuus Daarlerveen.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

Hieronder vallen met name de investeringen verband houdend met reconstructie en aanleg van wegen, aanleg van riolering, sportterreinen, verplaatsing van het station en particuliere exploitatieplannen.

Vervoermiddelen

Dit betreft met name het rijdend materieel van de gemeente.

Machines, apparaten en installaties

Dit heeft met name betrekking op machines van uiteenlopende aard, huis- en bedrijfscontainers, automatiseringsapparatuur en dergelijke.

Price Waterhouse Coopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Overige materiële vaste activa

Deze activasoort omvat voornamelijk activa welke betrekking hebben op meubilair, inrichtingskosten en overige activa.

De grote investeringen (> € 100.000,-) in 2013 kunnen als volgt worden gespecificeerd:

bedragen x € 1.000					
Belangrijkste investeringen (> € 100.000)	Oorspr. krediet	Cumulatief Besteed t/m 2012	Investerings 2013	Desinvesteringen 2013	Restant krediet
Bedrijfsgebouwen					
Nieuwbouw afdeling VSO Elimschool Hellendoorn 2011	2.800	-	230	-	2.570
Scholencustering	4.069	688	542	- 150	2.989
Zwembad/sporthal, bijkomende kosten	3.347	3.178	233	-	- 64
Machines, apparaten en installaties					
Automatisering 2013 uitbreiding en vervanging	183	-	176	-	7
Vervangingsinvesteringen informatieplan 2013	189	-	167	-	22
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken					
(Voorbereiding) Koemaste	1.678	1.280	278	- 3	122
Rioleringen	6.307	4.404	1.684	-	219
Aanleg plein Haarle 2012	341	27	317	-	- 3
Aanleg stationsomgeving Noord	572	8	698	- 198	64
Fase 3 Middenzone WOP de Blokken	840	406	474	-	- 40
Fietssnelweg F35	519	128	307	- 3	88
Fietssnelweg stationsomgeving	501	-	816	-	- 315
Groene Mal - Vervolgfase	356	- 26	277	- 154	259
Paarse Poort	105	-	486	- 482	101
Rijksweg 35	4.292	2.141	3.068	- 1.134	217
Uitbreiding toeristische fietspaden 2010	271	125	232	- 125	39
Uren gemeentelijke infrastructuur nabij RW35	125	125	216	-	- 216
Overige materiele vaste activa					
Basisregistratie grootschalige topografie 2013	158	-	138	-	20
Totaal	26.653	12.484	10.338	- 2.249	6.080

De negatieve restantkredieten worden gedekt uit andere kredieten (Zwembad/sporthal, bijkomende kosten uit hoofdkrediet zwembad, Fase 3 Middenzone WOP de Blokken uit hoofdkrediet WOP de Blokken, Fietssnelweg stationsomgeving komen nog inkomsten binnen en uren Rijksweg 35 uit het hoofdkrediet Rijksweg 35).

Financiële vaste activa

Onder de financiële vaste activa worden voornamelijk de deelnemingen en de verstrekte geldleningen verantwoord.

bedragen x € 1.000						
Financiële vaste activa	Boekwaarde 1-1-2013	Vermeerderingen	Verminderingen	Aflossingen	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2013
Bijdragen aan activa en eigendom derden	438	-	-	- 83	-	355
Leningen aan deelnemingen	402	-	- 109	-	-	292
Overige langlopende leningen	13.589	183	- 670	-	-	13.102
Kapitaalverstrekking aan deelneming	121	-	-	-	-	121
Kapitaalverstrekking gemeensch. regelingen	57	-	-	-	-	57
Voorzieningen	- 95	2	-	-	-	- 93
Totaal	14.510	186	- 779	- 83	-	13.834

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Verstreckte geldleningen

bedragen x € 1.000

Verstreckte leningen	Oorspr. Bedrag	Rente %	Begin looptijd	Einde looptijd	Boekwaarde 1-1-2013	Opname 2013	Aflossing 2013	Boekwaarde 31-12-2013
Rentedragend Woningcorporaties	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal Rentedragend Woningcorporaties	-	-	-	-	-	-	-	-
Rentedragend Overig								
Hypothecaire geldleningen ambtenaren	-	div	div	div	12.406	-	- 542	11.864
Startersleningen	-	div	div	div	794	94	- 38	850
Bunga Tandjung	85	3,8%	2010	2025	72	-	-	72
Grootboek nationale schuld	-	-	-	-	16	-	-	16
Enexis	389	4,7%	2009	2019	291	-	- 107	184
Totaal Rentedragend Overig	474				13.579	94	- 687	12.986
Renteloos								
Larcom	113	0,0%	2006	2016	45	-	- 11	34
BBZ-leningen	-	0,0%	-	-	204	50	- 12	242
Fietsplan personeel	-	0,0%	-	-	67	39	- 67	39
Totaal Renteloos	113				316	89	- 90	315
Totaal	587				13.895	183	- 777	13.301

De langlopende geldleningen hebben vooral betrekking op verstreckte hypothecaire geldleningen aan ambtenaren in vaste dienst van de gemeente. Er is in 2013 voor een bedrag van € 0,5 miljoen afgelost. De totale uitstaande leningenportefeuille inzake personeelshypotheke bedraagt per einde 2013 € 11,9 miljoen. Vanaf 1 januari 2009 is het bij wet verboden hypothecaire geldleningen aan ambtenaren te verstrecken. De contracten die afgesloten zijn voor 1 januari 2009 blijven gehandhaafd. In 2007 is een regeling voor startersleningen opgezet. Eind 2013 staat voor € 0,9 miljoen aan startersleningen uit.

Aandelen en effecten

De aandelen in gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen betreffen de bijdragen in het kapitaal van de Stadsbank Oost-Nederland. De effecten hebben betrekking op de aandelen in de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Vitens NV, Wadinko en deelnemingen die ontstaan zijn uit de verkoop van Essent NV, waaronder Enexis en Attero, en zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. De aandelen zijn ultimo 2013 in het bezit van de gemeente Hellendoorn. Het dividend wordt verantwoord in het jaar van ontvangst. Voor verdere informatie wordt verwezen naar paragraaf 5 verbonden partijen.

Bijdragen aan activa / eigendommen van derden

De mutatie in boekjaar 2013 betreft € 83.000,- aan reguliere afschrijvingen op reeds verstreckte bijdragen.

Vlottende activa

bedragen x € 1.000

Vlottende Activa	31-dec-2012	31-dec-2013
Vorraden	29.549	30.080
Kortlopende vorderingen	4.865	4.176
Liquide middelen	791	28
Overlopende activa	3.338	4.413
Totaal	38.544	38.697

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Vorraden

bedragen x € 1.000

Vorraden	31-dec-2012	31-dec-2013
Gereed product en handelsgoederen		
Voorraad magazijngoederen onderhoud en wegbeheer	15	13
Totaal Gereed product en handelsgoederen	15	13
Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie		
Vorraden in exploitatie bouwgronden	62.707	66.074
Kosten grondaankopen	- 1.644	- 1.576
Kosten planschade	- 402	- 229
Kosten bouwrijpmaken	- 17.184	- 17.466
Kosten voorbereiding en toezicht	- 2.050	- 2.026
Rentekosten	- 8.629	- 12.327
Duurzaam bouwen	- 249	- 292
Exploitatieresultaat	- 3.541	- 1.668
Voorziening voorraden in exploitatie bouwgronden	- 1.559	- 1.920
Totaal Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	27.448	28.570
Grond- en hulpstoffen bouwgronden		
Voorraad grond niet in exploitatie (verspreide percelen)	316	287
Vorraden niet in exploitatie bouwgronden	9.084	8.818
Voorziening voorraden niet in exploitatie bouwgrond	- 7.314	- 7.607
Totaal Grond- en hulpstoffen bouwgronden	2.086	1.497
Totaal	29.549	30.080

De voorraden hebben overwegend betrekking op gronden en onderhanden werken in de sfeer van de grondexploitatie. Daarnaast is nog sprake van een klein bedrag aan voorraden grond- en hulpstoffen, dat betrekking heeft op voorraden benzine en olie, welke nog afzonderlijk worden bijgehouden.

bedragen x € 1.000

Voorraad bouwgrond niet in exploitatie	Bruto oppervlakte (in m ²)	2012	2013
Balans per 1 januari	111.158	6.134	9.400
Toename			
Inbreng en verwerving gronden	-	2.949	-
Diverse voorbereidingskosten	-	22	31
Rentebijdraving	-	295	246
Totaal toename	-	3.266	277
Afname			
Verkopen en overboekingen naar exploitatie	- 500	-	- 572
Afsluiten complexen	-	-	-
Totaal afname	- 500	-	- 572
Balans per 31 december excl. voorziening hertaxatie	110.658	9.400	9.105
Voorziening			
Voorziening hertaxatie		- 7.314	- 7.607
Balans per 31 december incl. voorziening	110.658	2.086	1.498

bedragen x € 1.000

Voorraad bouwgrond in exploitatie	Netto oppervlakte (in m ²)	2012	2013
Balans per 1 januari	343.030	25.675	29.007
Toename			
Grondverwerving	-	-	-
Diverse voorbereidingskosten	-	1.251	850
Rentebijdraving	-	1.088	992
Totaal toename	-	2.339	1.842
Afname			
Opbrengst verkopen	- 594	- 147	- 129
Afsluiten complexen en overige bijdragen	-	1.140	- 230
Totaal afname	- 594	993	- 359
Balans per 31 december vóór reservering	342.436	29.007	30.490
Voorziening			
Voorziening toekomstige verliezen		- 1.559	- 1.920
Balans per 31 december incl. voorziening	342.436	27.448	28.570

Voorziening toekomstige verliezen grondexploitaties

Aan de meeste grondexploitaties zijn bepaalde financiële risico's verbonden. Indien tekorten worden voorzien op gronden die reeds in exploitatie zijn genomen, dan wordt hiervoor een bedrag opgenomen in de voorziening toekomstige verliezen grondexploitaties. De stand van de voorziening bedraagt per ultimo 2013 € 9,5 miljoen ten opzichte van € 8,9 miljoen in 2012.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Kortlopende vorderingen

bedragen x € 1.000

Kortlopende vorderingen	31-dec-2012	31-dec-2013
Vorderingen op openbare lichamen		
Debiteuren Openbare Lichamen	1.711	1.460
Totaal Vorderingen op openbare lichamen	1.711	1.460
Overige vorderingen		
Belastingdebiteuren gecombineerde aanslag	465	444
Debiteuren algemeen	1.119	1.245
Debiteuren bijstandsverlening	1.064	958
Debiteuren nog te ontvangen	1.431	833
Rekening Courant SVN (Startersleningen)	34	188
Totaal Overige vorderingen	4.114	3.669
Voorziening dubieuze debiteuren		
Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	- 458	- 463
Voorziening dubieuze debiteuren WWB	- 502	- 490
Totaal Voorziening dubieuze debiteuren	- 960	- 953
Totaal	4.865	4.176

De vorderingen op derden zijn afgenomen ten opzichte van het afgelopen jaar. Overeenkomstig voorgaand jaar is de voorziening voor dubieuze debiteuren WWB op statische wijze bepaald. Per openstaande vordering is het risico van oninbaarheid ingeschat en op basis hiervan is de voorziening voor dubieuze debiteuren verantwoord. In totaal is voor een bedrag van € 953.000,- aan dubieuze vorderingen opgenomen.

Liquide middelen

bedragen x € 1.000

Liquide middelen	31-dec-2012	31-dec-2013
Banksaldi	789	26
Kassaldi	2	2
Totaal	791	28

De liquide middelen laten per saldo ultimo 2013 een negatieve stand zien van € 4,2 miljoen (2012: € 8,0 miljoen negatief). De positieve saldi per eind 2013 (€ 0,03 miljoen) zijn verantwoord onder liquide middelen en de negatieve saldi van € 4,3 miljoen zijn opgenomen onder de balanspost kortlopende schulden.

Overlopende activa

bedragen x € 1.000

Overlopende activa	31-dec-2012	31-dec-2013
Overige nog te ontvangen bedragen	3.312	3.821
Overige vooruitbetaalde bedragen	26	592
Totaal	3.338	4.413

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

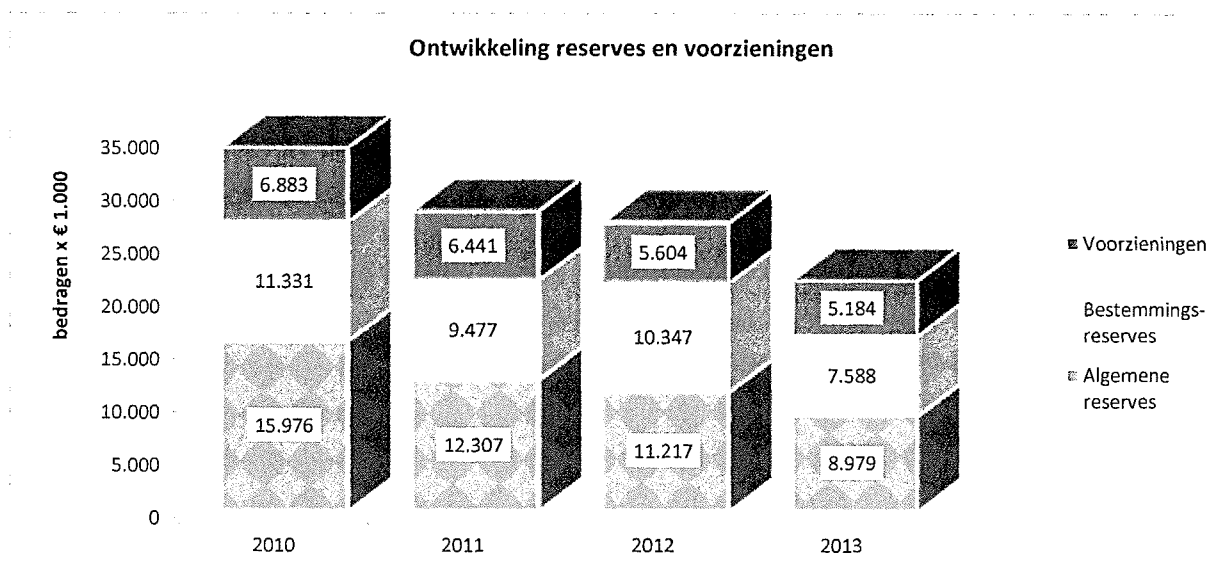

Overlopende activa zijn lasten die in 2013 als uitgave zijn geboekt, maar die feitelijk tot 2014 of latere jaren behoren. Daarnaast bestaat overlopende activa ook uit baten die in 2013 als baten zijn geboekt, maar die pas in 2014 of later daadwerkelijk tot een ontvangst zullen leiden.

Vaste passiva

bedragen x € 1.000		
Vaste passiva	31-dec-2012	31-dec-2013
Eigen Vermogen	20.787	16.597
Voorzeningen	5.604	5.184
Langlopende schulden	130.671	139.919
Totaal	157.062	161.701

Ontwikkeling gemeentelijke reserves en voorzieningen

In 2013 is de totale positie van reserves en voorzieningen afgenomen met een bedrag van circa € 5,4 miljoen, waarmee het totaal van de reserves en voorzieningen uitkomt op € 21,8 miljoen (2012: € 27,2 miljoen). De reservepositie, inclusief voorzieningen, over de afgelopen jaren laat een dalende trend zien.

Eigen vermogen / reserves

bedragen x € 1.000					
Reserves	Saldo 1-1-2013	Stortin- gen	Afschrij- ving activa	Onttrek- kingen	Saldo 31-12-2013
Rekeningsaldo	- 777	808	-	-	31
Algemene Reserve	11.217	1.726	-	- 3.964	8.979
Bestemmingsreserves	10.347	11.816	-	- 14.575	7.588
Totaal	20.787	14.349	-	- 18.539	16.597

De algemene reserves zijn reserves waaraan nog geen specifieke bestemming is gegeven. De daarin vastgelegde middelen kunnen dan ook nog vrijelijk worden ingezet. De bestemmingsreserves zijn reserves waaraan reeds een concrete bestemming is gegeven. Dit betekent dat de uiteindelijke bestedingsrichting reeds nadrukkelijk is aangegeven. Deels is dat gebeurd op basis van wet- en regelgeving of afspraken met andere overheden of maatschappelijke organisaties.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

bedragen x € 1.000

Reserves	Saldo 1-1-2013	Stortin- gen	Afschrijving activa	Onttrek- kingen	Saldo 31-12-2013
Rekeningsaldo					
Rekeningsaldo te bestemmen	- 777	808	-	-	31
Totaal Rekeningsaldo	- 777	808	-	-	31
Algemene Reserve					
Vrij aanwendbare Reserve	2.158	563	-	- 1.507	1.215
Financieringsreserve	5.484	219	-	- 2.010	3.693
Bufferreserve	3.575	943	-	- 447	4.071
Totaal Algemene Reserve	11.217	1.726	-	- 3.964	8.979
Bestemmingsreserves					
Reserve Strategische Projecten	2.909	5.251	-	- 8.160	-
Reserve inzameling en verwerking afval	2.154	235	-	-	2.389
Reserve rioleringen	1.002	40	-	- 130	912
Reserve Wmo	1.217	5.511	-	- 5.547	1.182
Reserve Salomonshuis / zorgpunt	164	-	-	-	164
Reserve bijzondere bijstand	161	-	-	- 161	-
Reserve WWB	240	326	-	- 320	246
Reserve onderwijsachterstanden en jeugdbeleid	21	-	-	- 21	-
Reserve groenrenovaties	88	6	-	-	94
Reserve duurzaam bouwen	7	2	-	- 9	-
Reserve wijk- en buurtaccommodaties	105	-	-	-	105
Reserve kunst	21	-	-	-	21
Reserve rood-voor-rood	36	18	-	-	54
Reserve WOP de Blokken	1.810	310	-	- 227	1.893
Reserve reconstructie plattelandsvernieuwing	211	17	-	-	228
Reserve wachtgeld en huidige wethouders	200	100	-	-	300
Totaal Bestemmingsreserves	10.347	11.816	-	- 14.575	7.588
Totaal	20.787	14.349	-	- 18.539	16.597

Ultimo 2013 kent de gemeente Hellendoorn een drietal algemene reserves, met een totaalsaldo van € 9,0 miljoen (2012: € 11,2 miljoen). In vergelijking met het afgelopen jaar is de stand van deze reserves (per saldo) met € 2,2 miljoen afgenomen bestaande uit stortingen van € 1,7 miljoen en onttrekkingen ter hoogte van € 3,9 miljoen.

Stortingen (€ 1,7 miljoen)

- Rentetoerekening van € 0,5 miljoen;
- Bestemming van het saldo jaarrekening 2012 in de vrij aanwendbare reserve ter hoogte van € 0,2 miljoen;
- Conform de begroting (swijzigingen) 2013 is € 0,2 miljoen toegevoegd aan de vrij aanwendbare reserve;
- In de bufferreserve is een bedrag van € 0,8 miljoen toegevoegd. Dit bedrag is ontvangen van de stichting De Holtink in verband met het opheffen van deze stichting.

Onttrekkingen (€ 3,9 miljoen)

- De jaarlijkse onttrekking aan de financieringsreserve van circa € 0,5 miljoen ten gunste van de reserve strategische projecten. In verband met het opheffen van de reserve strategische projecten zijn ook de bedragen voor de jaren 2014 tot en met 2016 onttrokken. In totaal € 1,8 miljoen;
- Bestemming van het saldo jaarrekening 2012 in de vrij aanwendbare reserve ter hoogte van € 0,4 miljoen;
- Het vaste rentebedrag van € 0,2 miljoen uit de financieringsreserve ten gunste van de exploitatie;
- Het vaste rentebedrag van € 0,1 miljoen uit de bufferreserve ten gunste van de vrij aanwendbare reserve;
- Inzet van de ombuigingen uit 2009 van € 0,6 miljoen;
- Conform de begroting (swijzigingen) 2013 is € 0,5 miljoen onttrokken aan de vrij aanwendbare reserve;
- Een onttrekking aan de bufferreserve van € 0,3 miljoen in verband met het afwaarderen van gronden.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Eind 2013 kent de gemeente Hellendoorn 16 bestemmingsreserves. Bij de vaststelling van de jaarrekening worden twee reserves opgeheven. Het totaalsaldo van de bestemmingreserves bedraagt € 7,6 miljoen (2012: € 10,3 miljoen). De afname van het saldo bedraagt derhalve € 2,7 miljoen en kan als volgt worden verklaard:

Stortingen (€ 11,8 miljoen)

- De reeds eerder genoemde overheveling van circa € 1,8 miljoen uit de financieringsreserve ten gunste van de reserve strategische projecten;
- Een storting van circa € 3,5 miljoen ten gunste van de reserve strategische projecten als gevolg van onder andere de vrijval van kapitaallasten middels vervroegde afschrijvingen van activa met een maatschappelijk nut, uit hoofde van verhoging van de OZB en structureel vrijgemaakte middelen;
- Een storting van € 0,3 miljoen in de reserve Wet Werk en Bijstand in verband met een hogere bijdrage van het Rijk;
- Een storting van € 5,5 miljoen in de reserve Wmo uit hoofde van bestaand beleid (zie ook onttrekkingen);
- Een storting van € 0,1 miljoen in de reserve wachtgelden huidige wethouders;
- Een storting van € 0,2 miljoen in de reserve inzameling en verwerking afval ter egalisatie van de kosten en opbrengsten van de afvalinzameling en -verwerking;
- Een storting van € 0,2 miljoen in de reserve WOP de Blokken;
- Diverse kleinere stortingen ten gunste van de bestemmingsreserves van in totaal € 0,2 miljoen.

Onttrekkingen (€ 14,5 miljoen)

- Er is voor € 8,2 miljoen onttrokken aan de reserve strategische projecten als gevolg van de dekking van exploitatiekosten van strategische projecten en de uiteindelijke opheffing van deze reserve;
- Conform de systematiek van voorgaande jaren is voor circa € 5,5 miljoen onttrokken aan de reserve Wmo (zie ook stortingen);
- Een onttrekking van € 0,1 miljoen aan de reserve rioleringen ter egalisatie van de kosten en opbrengsten van rioleringen;
- Een onttrekking aan de reserve bijzondere bijstand van € 0,2 miljoen, ter egalisatie van de hogere kosten binnen het product;
- Een onttrekking aan de reserve Wet Werk en Bijstand van € 0,3 miljoen, ter egalisatie van de hogere kosten binnen het product;
- Een onttrekking van € 0,2 miljoen aan de reserve WOP de Blokken ter dekking van kapitaallasten.

Voorzieningen

Voorzieningen	bedragen x € 1.000				
	Saldo 1-1-2013	Stortin- gen	Aanwen- dingen	Vrijval	Saldo 31-12-2013
Voorziening van derden verkregen middelen	674	115	- 207	-	581
Voorzieningen personeel	3.369	271	- 253	- 1	3.386
Overige voorzieningen	1.561	-	-	- 344	1.217
Totaal	5.604	386	- 461	- 345	5.184

Voorzieningen zijn over het algemeen gevormd voor verplichtingen, verliezen of te verwachten tegenvallers waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs valt in te schatten. Kenmerkend voor een voorziening is dat de hoogte afgestemd moet zijn op de omvang van de achterliggende verplichtingen of verliezen.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Saldo 1-1-2013	Stortin- gen	Aanwen- dingen	Vrijval	Saldo 31-12-2013
Voorziening van derden verkregen middelen					
Voorziening ISV	466	-	-	-	466
Voorziening parkeerbeleid	1	15	-	-	16
Voorziening nieuwkomers	204	-	- 204	-	-
Voorziening participatiefonds	-	100	-	-	100
Voorziening afkoopregeling RGSHG	3	0	- 3	-	-
Totaal Voorziening van derden verkregen middelen	674	115	- 207	-	581
Voorzieningen personeel					
Voorziening APPA	2.925	268	- 67	-	3.127
Voorziening wachtgelden oud-wethouders	235	-	- 178	- 1	57
Voorziening wachtgelden voormalig personeel	208	3	- 8	-	202
Totaal Voorzieningen personeel	3.369	271	- 253	- 1	3.386
Overige voorzieningen					
Voorziening privatisering was- en kleedruimten	1.558	-	-	- 343	1.215
Voorziening tekorten SW-bedrijven	4	-	-	- 1	2
Totaal Overige voorzieningen	1.561	-	-	- 344	1.217
Totaal	5.604	386	- 461	- 345	5.184

Ultimo boekjaar 2013 zijn er in de jaarrekening van de gemeente Hellendoorn 10 voorzieningen (2012: 10). Bij de vaststelling van de jaarrekening worden twee voorzieningen opgeheven. Het totaalsaldo van de voorzieningen bedraagt € 5,2 miljoen (2012: € 5,6 miljoen). De afname van € 0,4 miljoen bestaat uit stortingen van € 0,4 miljoen, € 0,5 aanwendungen en een vrijval van € 0,3 miljoen.

Conform artikel 55 lid 1 van de BBV dient de aard van de voorzieningen te worden toegelicht in de jaarrekening. Hierna hebben wij deze toegelicht voorzover ze ultimo 2013 groter zijn dan € 0,1 miljoen of de mutatie in het jaar 2013 groter is dan € 0,1 miljoen.

Voorziening ISV

In deze voorziening worden de ontvangen bijdragen uit het stadsvernieuwingsfonds gestort. Verplichtingen uit projecten worden er uit voldaan. Aanwending van de gelden van derden is gebonden. Dit jaar is er niets onttrokken.

Voorziening nieuwkomers

Deze voorziening is gevormd voor geormerkte rijks gelden. De rijksregeling eist dat er wordt gereserveerd voor inburgeringstrajecten aan nieuwkomers en het leveren van een bijdrage aan de opvang en begeleiding van hen die als vluchteling zijn toegelaten in Nederland. Worden deze gelden niet aan deze trajecten besteed, dan moeten deze gelden worden teruggestort aan het Rijk. In 2013 is het saldo van € 204.000,- aan het Rijk terugbetaald.

Voorziening participatiefonds

In verband met de afwikkeling van het participatiebudget over 2013 is een voorziening getroffen van € 0,1 miljoen.

Voorziening APPA

De voorziening APPA is gevormd voor de pensioenverplichtingen van (oud) wethouders van de gemeente Hellendoorn. Conform actuariële berekeningen is een storting van € 268.000,- opgenomen ten gunste van deze voorziening, terwijl er voor € 67.000,- is onttrokken aan de voorziening.

Voorziening wachtgelden oud-wethouders

De voorziening wachtgelden oud-wethouders is gevormd voor de wachtgeldverplichtingen voor oud-wethouders. Ultimo 2013 is de stand van de voorziening € 57.000,-. Dit is gebaseerd op de toekomstige wachtgeldverplichtingen. Er is € 178.000,- onttrokken aan de voorziening.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Voorziening wachtgelden voormalig personeel

Deze voorziening is ingesteld om de kosten van voormalig personeel, waaronder de oud-gemeentesecretaris, te dekken. In 2013 zijn de kosten over 2013 (€ 8.000,--) aan de voorziening onttrokken. Daarnaast is € 3.000,-- gestort om de voorziening op het juiste niveau te houden.

Voorziening privatisering was- en kleedruimten

Deze voorziening is ingesteld op het moment dat was- en kleedruimten zijn geprivatiseerd. Afspraak hierbij is dat accommodaties na 20 jaar op kosten van de gemeente kunnen worden gerenoveerd. De voorziening is op eindwaarde gewaardeerd en jaarlijks wordt de begrote index voor het boekjaar aangepast aan de werkelijke index. Aangezien de werkelijke index lager is dan begroot valt € 343.000,-- vrij. De totale resterende kosten worden berekend op circa € 1,2 miljoen.

bedragen x € 1.000

Geactiveerde voorzieningen	Saldo 1-1-2013	Stortin- gen	Aanwen- dingen	Vrijval	Saldo 31-12-2013
Geactiveerde voorzieningen					
Voorziening toekomstige verliezen grondexploitatie	8.873	654	-	-	9.527
Voorziening op Vordering verkoop Vennootschap	95	-	-	- 2	93
Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	458	48	-	- 43	463
Voorziening dubieuze debiteuren WWB	502	-	-	- 12	490
Totaal Geactiveerde voorzieningen	9.928	702	-	- 57	10.573
Totaal	9.928	702	-	- 57	10.573

Langlopende schulden

bedragen x € 1.000

Langlopende schulden	31-dec-2012	31-dec-2013
Onderhandse leningen o/g	130.671	139.919
Totaal	130.671	139.919

De langlopende schuld betreft leningen aangetrokken ter invulling van de eigen financieringsbehoefte. Ultimo 2013 was daarmee een bedrag gemoeid van € 139,9 miljoen (2012: € 130,7 miljoen). In 2013 is één geldlening opgenomen van € 20,0 miljoen met een looptijd van 5 jaar tegen een rentepercentage van 1,00.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

De opgenomen onderhandse leningen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

bedragen x € 1.000

Opgenomen leningen	Oorspr. Bedrag	Rente %	Rente Bedrag	Begin looptijd	Einde looptijd	Boekwaarde 1-1-2013	Opname 2013	Aflossing 2013	Boekwaarde 31-12-2013
Leningen Woningcorporaties									
n.v.t.	-					-	-	-	-
Totaal Leningen Woningcorporaties	-					-	-	-	-
Leningen overig									
BNG	3.630	6,04%	88	1998	2023	1.597	-	-145	1.452
BNG	5.672	5,46%	125	1998	2023	2.496	-	-227	2.269
BNG	5.000	4,92%	66	2002	2017	1.667	-	-333	1.334
BNG	35.000	5,26%	1.108	2003	2028	22.400	-	-1.400	21.000
Waterschapsbank	7.000	4,20%	121	2004	2019	3.267	-	-467	2.800
ASN-Bank	6.500	3,33%	45	2005	2015	1.950	-	-650	1.300
BNG	32.000	3,68%	893	2006	2031	24.320	-	-1.280	23.040
Waterschapsbank	7.000	4,36%	135	2007	2017	3.500	-	-700	2.800
Waterschapsbank	5.000	4,67%	233	2008	2028	5.000	-	-	5.000
BNG	5.000	4,68%	234	2008	2028	5.000	-	-	5.000
BNG	5.000	4,70%	235	2008	2028	5.000	-	-	5.000
BNG	5.000	4,71%	236	2009	2029	5.000	-	-	5.000
BNG	5.000	4,58%	124	2008	2018	3.000	-	-500	2.500
BNG	9.000	2,66%	72	2009	2014	3.600	-	-1.800	1.800
BNG	10.000	4,04%	345	2010	2030	9.000	-	-500	8.500
Waterschapsbank	10.000	2,45%	188	2010	2020	8.000	-	-1.000	7.000
Waterschapsbank	7.500	3,38%	205	2011	2021	6.750	-	-750	6.000
BNG	10.000	4,54%	417	2011	2031	9.500	-	-500	9.000
BNG	10.000	4,70%	442	2012	2032	9.625	-	-500	9.125
BNG	20.000	1,00%	83	2013	2018	-	20.000	-	20.000
Totaal Leningen overig	203.302		5.395			130.671	20.000	-10.752	139.919
Totaal	203.302		5.395			130.671	20.000	-10.752	139.919

Door de opname van een langlopende lening van € 20,0 miljoen en aflossingen van € 10,8 miljoen is de langlopende schuld gestegen met € 9,2 miljoen.

Vlottende passiva

bedragen x € 1.000

Vlottende Passiva	31-dec-2012	31-dec-2013
Kortlopende schulden	19.524	12.036
Overlopende passiva	3.714	3.465
Totaal	23.239	15.502

Kortlopende schulden

bedragen x € 1.000

Kortlopende schulden	31-dec-2012	31-dec-2013
Opgenomen kasgeldleningen	-	-
Banksaldi	8.813	4.265
Overige schulden	10.711	7.771
Totaal	19.524	12.036

De hoogte van de kortlopende schulden is in vergelijking met voorgaand jaar afgenomen met € 7,5 miljoen. Deze afname betreft met name een lager negatief banksaldo (€ 4,5 miljoen) en een lager crediteurensaldo van € 3,0 miljoen.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Overlopende passiva

bedragen x € 1.000

Overlopende passiva	31-dec-2012	31-dec-2013
Ontvangen overheidsgeld met een specifiek bestedingsdoel	1.522	1.931
Overige vooruitontvangen bedragen	2.192	1.535
Totaal	3.714	3.465

Overlopende passiva zijn baten die in 2013 als baten zijn geboekt, maar die feitelijk tot 2014 of latere jaren behoren. Daarnaast bestaat overlopende passiva uit lasten die in 2013 als lasten zijn geboekt, maar die pas in 2014 of later daadwerkelijk tot een betaling zullen leiden.

Overige toelichtingen

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Sinds 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van kracht. Doel van deze wet is het voorkomen van ongewenst hoge beloningen in de publieke sector. Omdat sprake is van publieke middelen zijn te hoge beloningen maatschappelijk onaanvaardbaar. De WNT bevat vooral een regeling over de hoogte van de bezoldiging en de ontslagvergoeding van topfunctionarissen, en ook over de openbaarmaking van deze gegevens. Zoals de wet aangeeft geldt deze voor de publieke en semipublieke sector. De WNT bevat ook bepalingen over handhaving van de wet. Met de WNT is de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (WOPT) ingetrokken. Topfunctionarissen in de (semi)publieke sector mogen niet meer verdienen dan 130% van het salaris van een minister. Voor 2013 bedraagt dit € 228.599,--.

In het kader van de WNT wordt vermeld dat de gemeente Hellendoorn in 2013 geen functionarissen in dienst heeft gehad waarvan het belastbaar jaarloon uitsteeg boven de vastgestelde voor de instelling van toepassing zijnde normbedragen.

Wij herkennen de door de Minister van BZK in zijn kamerbrief d.d. 27 februari 2014 onderkende uitvoeringsproblemen met betrekking tot externe niet-topfunctionarissen. In lijn met paragraaf 6 van de (gewijzigde) Beleidsregels toepassing WNT legt de gemeente geen verantwoording af over externe niet-topfunctionarissen.

Bij de samenstelling van de in deze paragraaf opgenomen verantwoording uit hoofde van de WNT zijn de Beleidsregels toepassing WNT d.d. 26 februari 2014, inclusief de wijziging van 12 maart 2014, van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties als uitgangspunt gehanteerd.

De bezoldiging van de topfunctionarissen van gemeente Hellendoorn was als volgt:

Bezoldigingsgegevens		
Naam	F. Dijkstra	K. Zomer
Functie(s)	Algemeen directeur	Griffier
(gewezen) Topfunctionaris	ja	ja
Met dienstbetrekking	ja	ja
Beloning	93.912	67.335
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	61	-
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	15.698	11.152
Totale bezoldiging	109.672	78.486
(herrekende) WNT norm	228.599	228.599
Duur van het dienstverband in het jaar (in dagen)	365	365
Omvang van het dienstverband in het jaar (fte)	1	1

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Aandelen Twence

Door de Regioraad is besloten dat de aandelen in Twence B.V. (819.000 stuks) door Twence Beheer B.V. worden overgedragen aan de Regio Twente. De aandelen worden gesplitst in 819 stuks tijdelijk winstdelende preferente aandelen en 818.181 gewone aandelen A. Tevens heeft de Regioraad besloten dat de Regio zelf de 819 tijdelijk winstdelende preferente aandelen behoudt en de 818.181 gewone aandelen A overdraagt aan de deelnemende gemeenten.

De aanvaarding van de aandelenstroom heeft volgens notariële akte in 2011 plaatsgevonden. Er staan geen geldstromen of andere kosten tegenover. De verkrijgingsprijs is daarmee nihil. Het BBV schrijft ten aanzien van het activeren van deelnemingen voor dat hier de historische kostprijs of lagere marktwaarde dient te worden gehanteerd. Bij de gemeenten komen derhalve de aandelen voor nihil op de balans. Om wel een volledig beeld te krijgen van het bezit van de gemeenten dient door de gemeenten jaarlijks als toelichting op de balans melding gemaakt te worden van het aantal en soort aandelen dat men heeft. Hellendoorn bezit 46.795 gewone aandelen A.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Per 31 december 2013 bestonden de volgende, niet in de balans van de gemeente Hellendoorn opgenomen, rechten en verplichtingen:

Financiële vordering

- Met nog te ontvangen bedragen wegens bij besluit verkochte gronden / exploitatiebijdragen in het kader van de grondexploitaties, is eind 2013 een bedrag gemoeid van € 4,2 miljoen (ultimo 2012: € 4,9 miljoen). Dit betreft de plannen 'Heemtuin' en Hellendoorn Noord.

Financiële garanties en verplichtingen:

- Ultimo 2013 wordt voor een bedrag van € 0,7 miljoen aan leningen garant gestaan (ultimo 2012: € 0,8 miljoen). Daar naast staan we indirect garant voor € 3,9 miljoen aan oude gemeentegaranties (2012: € 5,0 miljoen) en € 99,9 miljoen bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (2012: € 103,0 miljoen).

bedragen x € 1.000

Gewaarborgde leningen	Oorspr. Lening	Percentage borg	Restant geldlening 1-1-2013	Vermeerderingen	Verminderingen	Restant geldlening 31-12-2013
Zorginstellingen (1 instelling)	1.256	100%	743	-	- 37	706
Sportverenigingen (1 vereniging)	14	100%	1	-	-	1
Cultuurorganisaties (2 organisaties)	372	100%	21	-	- 18	3
Woningcorporaties (22 leningen)	pm	50%	102.980	-	- 3.045	99.935
Gemeentegaranties (189 leningen)	pm	50%	4.973	-	- 1.073	3.900
Overig	-	100%	-	-	-	-
Totaal	1.642		108.718		- 4.173	104.545

Er is door het eigen personeel over de periode juni 2013 t/m december 2013 een recht op vakantiegeld opgebouwd van € 522.000,- (exclusief sociale lasten). Dit vakantiegeld wordt uitbetaald in mei 2014. (Ultimo 2012: € 569.000,-).

Bij de Bank Nederlandse Gemeenten hebben we een kredietfaciliteit voor een bedrag van € 8,5 miljoen.

In 2012 hebben wij een vierjarig contract (vanaf 2013) afgesloten met een optie tot verlenging met twee keer één jaar voor wat betreft de inkoop, onderhoud en reparatie van Wmo-hulpmiddelen. Na een openbare Europese aanbestedingsprocedure gezamenlijk met de gemeenten Dinkelland, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden bleek Harting-Bank de beste aanbieder te hebben gedaan. In 2013 verliep de dienstverlening in eerste instantie niet optimaal en is Harting-Bank in gebreke gesteld. Inmiddels verloopt de dienstverlening weer naar wens van de gemeente en is het contract op dezelfde voorwaarden voortgezet. Jaarlijks is er een lumpsum-contract voor het onderhoud van circa € 98.500,- afgesloten en daarnaast worden vaste prijzen betaald voor de levering van hulpmiddelen.

In 2013 is een aantal langlopende investeringsprojecten niet afgerond, waarbij het de gewoonte is om dit als restant krediet naar het volgende boekjaar over te hevelen. Er is derhalve een "investeringsverplichting" voor deze projecten. Onderstaand is een lijst opgenomen met investeringsbedragen groter dan € 100.000,- die bij deze jaarrekening zijn overgeheveld naar 2014.

bedragen x € 1.000

Investeringsverplichtingen	31-dec-2013
Masterplan	501
Wegenstructuur / investeringsprogramma wegen	1.038
Rioleringen	497
Tractiemiddelen	140
Recreatie en toerisme	486
Natuur en landschap	298
Automatisering - Hard- en Software	213
Totaal	3.173

Toelichting op de programmarekening

Totaal van alle programma's en mutaties in reserves

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2013	Vershil	Rekening 2012
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
01 Gemeenteraad griffie en dualisme	- 1.020	- 1.017	- 1.008	9 V	- 1.122
02 Dagelijks bestuur, burgerzaken en voorlichting	- 2.849	- 2.940	- 2.946	- 5 N	- 3.010
03 Ruimtelijke Ontwikkeling	- 10.356	- 11.921	- 6.933	4.987 V	- 8.952
04 Openbare orde en veiligheid	- 2.942	- 2.946	- 3.266	- 320 N	- 2.952
05 Wegen riolering en verkeer	- 11.304	- 13.982	- 14.599	- 617 N	- 11.042
06 Economische zaken, recreatie en toerisme	- 3.913	- 1.743	- 1.528	215 V	- 2.087
07 Jeugd en onderwijs	- 3.610	- 3.656	- 3.750	- 94 N	- 4.096
08 Sport en cultuur	- 7.984	- 8.142	- 8.261	- 119 N	- 7.929
09 Maatschappelijke ondersteuning	- 9.929	- 10.361	- 10.111	250 V	- 9.917
10 Sociale voorzieningen	- 13.907	- 15.234	- 15.216	18 V	- 14.980
11 Natuur, landschap en water, agrarische zaken, begraaft	- 2.854	- 2.763	- 2.784	- 21 N	- 2.771
12 Afvalverwerking en milieu	- 4.863	- 4.946	- 4.494	451 V	- 5.264
13 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	- 594	- 0	- 395	- 395 N	- 1.372
Totaal Lasten	- 76.126	- 79.650	- 75.291	4.359 V	- 75.495
Baten					
01 Gemeenteraad griffie en dualisme	-	6	4	- 2 N	27
02 Dagelijks bestuur, burgerzaken en voorlichting	533	533	512	- 21 N	565
03 Ruimtelijke Ontwikkeling	6.711	7.917	4.039	- 3.877 N	4.840
04 Openbare orde en veiligheid	25	25	150	125 V	94
05 Wegen riolering en verkeer	5.654	5.009	4.958	- 51 N	4.727
06 Economische zaken, recreatie en toerisme	3.699	1.367	1.171	- 196 N	2.814
07 Jeugd en onderwijs	182	182	180	- 2 N	618
08 Sport en cultuur	1.403	1.575	1.727	152 V	1.328
09 Maatschappelijke ondersteuning	937	1.885	2.260	374 V	1.094
10 Sociale voorzieningen	10.432	11.627	11.722	95 V	12.050
11 Natuur, landschap en water, agrarische zaken, begraaft	545	545	597	51 V	167
12 Afvalverwerking en milieu	4.634	4.460	4.360	- 101 N	4.880
13 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	39.836	39.098	39.423	325 V	40.244
Totaal Baten	74.593	74.230	71.101	- 3.128 N	73.448
Saldo van baten en lasten	- 1.533	- 5.420	- 4.190	1.231 V	- 2.047
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 13.511	- 14.057	- 14.319	- 262 N	- 15.922
Onttrekkingen	15.049	19.483	18.539	- 944 N	17.192
Mutatie reserves	1.538	5.426	4.220	- 1.205 N	1.270
Resultaat	5	5	31	25 V	- 777

De verschillen worden hieronder per programma nader toegelicht.

Met de aanduiding 'I/S' wordt aangegeven of een mee- of tegenvaller incidenteel (I) dan wel structureel (S) van aard is. Structureel betekent dat ze ook na 2013 in één of meerdere jaren terugkomen. Bij het opstellen van de eerste bestuursrapportage over 2014 en/of de programmabegroting 2015 worden ze dan meegenomen.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

PwC

Programma 1 Gemeenteraad, griffie en dualisme

bedragen x € 1.000

01 Gemeenteraad griffie en dualisme	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2013	Vershil	Rekening 2012
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Algemeen bestuur	- 365	- 363	- 365	- 2 N	- 375
Raadsgriffie	- 655	- 655	- 643	12 V	- 748
Totaal Lasten	- 1.020	- 1.017	- 1.008	9 V	- 1.122
Baten					
Raadsgriffie	-	6	4	- 2 N	27
Totaal Baten	-	6	4	- 2 N	27
Saldo van baten en lasten	- 1.020	- 1.011	- 1.004	7 V	- 1.095
Resultaat	- 1.020	- 1.011	- 1.004	7 V	- 1.095

Analyse verschillen (> € 15.000,--)

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen	Vershil	I / S	Toelichting
Lasten			
Overige afwijkingen	9 V	I	Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal lasten	9 V		
Baten			
Overige afwijkingen	- 2 N	I	Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal baten	- 2 N		
Mutatie reserves			
Overige afwijkingen	-		
Totaal mutatie reserves	-		
Totaal afwijkingen	7 V		

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoelinden

Programma 2 Dagelijks bestuur, burgerzaken en voorlichting

bedragen x € 1.000

02 Dagelijks bestuur, burgerzaken en voorlichting	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2013	Verschil	Rekening 2012
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Bestuurlijke samenwerking en deelnemingen	- 70	- 162	- 161	1 V	- 171
Bestuursondersteuning	- 520	- 520	- 503	17 V	- 508
Burgerlijke stand	- 96	- 96	- 88	8 V	- 92
Dagelijks bestuur	- 709	- 708	- 803	- 95 N	- 924
Internationale contacten	- 13	- 13	- 13	0 V	- 10
Interne communicatie	- 100	- 100	- 88	12 V	- 48
Overige burgerzaken	- 195	- 195	- 210	- 14 N	- 231
Promotie & public relations	- 172	- 172	- 151	21 V	- 127
Publieks- en persvoorlichting	- 507	- 507	- 480	27 V	- 462
Reisdocumenten	- 274	- 274	- 262	11 V	- 214
Rijbewijzen	- 143	- 143	- 138	5 V	- 136
Verkiezingen	- 51	- 51	- 50	1 V	- 86
Totaal Lasten	- 2.849	- 2.940	- 2.946	- 5 N	- 3.010
Baten					
Bestuursondersteuning	-	-	-	-	21
Burgerlijke stand	43	43	30	- 13 N	30
Dagelijks bestuur	-	-	1	1 V	26
Overige burgerzaken	47	47	57	11 V	56
Promotie & public relations	-	-	-	-	0
Publieks- en persvoorlichting	39	39	27	- 12 N	17
Reisdocumenten	311	311	282	- 29 N	295
Rijbewijzen	94	94	114	20 V	119
Totaal Baten	533	533	512	- 21 N	565
Saldo van baten en lasten	- 2.316	- 2.407	- 2.434	- 27 N	- 2.446
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 100	- 100	- 100	-	- 100
Onttrekkingen	-	-	-	-	10
Mutatie reserves	- 100	- 100	- 100	-	- 90
Resultaat	- 2.416	- 2.507	- 2.534	- 27 N	- 2.536

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoelinden

Analyse verschillen (> € 15.000,--)

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen	Verschil	I / S	Toelichting
Lasten			
Bestuursondersteuning	21 V	I	Lagere doorbelasting van apparaatskosten.
Externe communicatie	16 V	I	Lagere doorbelasting van apparaatskosten.
Voorziening APPA	- 118 N	I	De storting in de voorziening Appa valt € 118.000,-- nadelig uit. Dit wordt met name veroorzaakt doordat de rekenrente van het pensioen voor de reeds gepensioneerde wethouders is aangepast naar 2%. Er werd rekening gehouden met 2,5%.
Overige afwijkingen	76 V	I	Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal lasten	- 5 N		
Baten			
Leges rijbewijzen	20 V	I	Er zijn meer rijbewijzen aangevraagd in 2013 dan waar rekening mee was gehouden. De leges vielen hierdoor € 20.000,-- hoger uit.
Leges reisdocumenten	- 29 N	I	Door minder aanvragen van reisdocumenten vielen de leges € 29.000,-- lager uit.
Overige afwijkingen	- 12 N	I	Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal baten	- 21 N		
Mutatie reserves			
Overige afwijkingen	-		
Totaal mutatie reserves	-		
Totaal afwijkingen	- 27 N		

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Programma 3 Ruimtelijke ordening en wonen

bedragen x € 1.000

03 Ruimtelijke Ontwikkeling	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2013	Vershil	Rekening 2012
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Bestemmingsplannen	- 965	- 1.020	- 1.026	- 6 N	- 1.008
Bouwgrondexploitatie	- 6.075	- 7.507	- 2.478	5.029 V	- 4.275
Grondzaken	- 511	- 630	- 641	- 11 N	- 929
Herinrichting woonomgeving	- 461	- 394	- 459	- 65 N	- 553
Monumentenzorg	- 28	- 28	- 36	- 8 N	- 36
Structuurplannen	- 364	- 414	- 421	- 7 N	- 294
Vergunningen volkshuisvesting	- 1.769	- 1.770	- 1.742	28 V	- 1.720
Wonen	- 158	- 141	- 117	24 V	- 122
Woonwagens	- 24	- 17	- 12	5 V	- 16
Totaal Lasten	- 10.356	- 11.921	- 6.933	4.987 V	- 8.952
Baten					
Bestemmingsplannen	58	58	60	2 V	59
Bouwgrondexploitatie	5.711	6.629	1.683	- 4.946 N	3.313
Grondzaken	205	648	799	151 V	209
Herinrichting woonomgeving	- 292	- 292	44	336 V	67
Monumentenzorg	-	-	-	-	-
Structuurplannen	-	15	56	41 V	203
Toegelaten instellingen	-	-	-	-	-
Vergunningen volkshuisvesting	833	657	564	- 93 N	544
Wonen	170	175	814	639 V	425
Woonwagens	27	27	20	- 7 N	20
Totaal Baten	6.711	7.917	4.039	- 3.877 N	4.840
Saldo van baten en lasten	- 3.644	- 4.004	- 2.894	1.110 V	- 4.112
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 158	- 300	- 473	- 173 N	- 1.752
Onttrekkingen	411	1.012	722	- 290 N	422
Mutatie reserves	253	712	250	- 462 N	- 1.330
Resultaat	- 3.391	- 3.292	- 2.644	648 V	- 5.442

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Analyse verschillen (> € 15.000,--)

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen	Vershil	I/S	Toelichting
Lasten			
Kapitaallasten startersleningen	22 V	I	De kapitaallasten voor de startersleningen zijn over 2013 te hoog geraamd.
Kapitaallasten strategische projecten	- 36 N	I	De kapitaallasten i.v.m. ambtelijke inzet bij investeringsprojecten worden op een centrale post in programma 13 geraamd, maar o.b.v. de inzet voor de specifieke projecten geboekt. Het nadeel in programma 3 heeft een voordelige tegenhanger in programma 13.
Dorpsplan plus Haarle	- 32 N	I	Kosten opstellen van het dorpsplan plus Haarle door het Oversticht, één van de vier provinciale steunorganisaties die deze methode hebben ontwikkeld (zie ook toelichting bij baten).
Adviseurskosten welstand	27 V	I	Door minder aanvragen omgevingsvergunningen is ook minder advies voor welstand nodig.
Voorziening Kruidenwijk Zuid fase 1	- 155 N	I	Gesaldeerd bekijken met fase 2&3 (abusievelijk op verkeerde fase begroot). Per saldo is er meer gestort in de voorziening toekomstige verliezen grondexploitatie door de stagnatie in de kaververkoop in fase 1 en door het niet terug kunnen verdienen van incidentele kosten voor fase 2 & 3.
Voorziening Kruidenwijk Zuid fase 2 en 3	43 V	I	Zie toelichting bij voorziening Kruidenwijk Zuid fase 1.
Voorziening Hellendoorn Noord fase 1 en 2a	488 V	I	Abusievelijk verkeerd begroot: na salderen met het nadeel op de baten (€ -247.000,--) resteert een te verklaren voordeel van € 241.000,-- op HdN fase 1/2a. De verwachte voorziening is naar beneden bijgesteld, i.v.m. lagere rentekosten door een gewijzigde fasering en kostenstijgingen.
Voorziening Stevo	- 17 N	I	Hogere storting in de voorziening toekomstige verliezen grondexploitatie doordat de gemaakte uren i.v.m. onderzoek rond Stevo niet gedekt worden door mogelijk hogere opbrengsten.
Verspreide gronden	- 23 N	I	De kapitaallasten zijn hoger door het niet meer activeren van de rentelasten en het afwaarderen van de te hoge boekwaarde ivm het activeren van rentelasten in vorige jaren.
Grondexploitatie	4.642 V	I	Alle uitgaven en inkomsten worden overgeheveld naar de voorraden gronden al of niet in exploitatie. Per saldo lopen baten en lasten binnen het programma nagenoeg budgetair neutraal.
Overige afwijkingen	28 V	I	Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal lasten	4.987 V		
Baten			
Subs. pMJP en bijdrage derden ihkv reconstructie.	18 V	I	Betreft ontvangen subsidie/bijdrage voor reconstructie projecten.
Bijdrage Rood voor Rood	18 V	I	Van de eigenaar van een rood voor rood woning in Haarle is een bijdrage ontvangen vanuit de overeenkomst.
Prestatieafspraken woningbouw	50 V	I	Over 2013 zijn 40 woningen in het binnenstedelijk gebied gereed gemeld. Er is rekening gehouden met 30 woningen. De meeropbrengst van € 50.000,-- (10 woningen x € 5.000,--) is gestort in de Vrij Aanwendbare Reserve.
Afkoop regeling Besluit Woninggebonden subsidies	593 V	I	In 2013 heeft de Regio Twente de regeling Besluit Woninggebonden Subsidies (BWS) afgekocht naar woningcorporaties, beleggers en particulieren. Het rekening courant saldo van € 592.902,-- per 30 november 2013 met de subregio Almelo valt hierdoor vrij en is overgemaakt naar de gemeente Hellendoorn.
Inkomsten WOP de Blokken	292 V	I	In verband met de latere realisatie van de Parkzone WOP de Blokken, vindt de afrekening met de Woningstichting later plaats. Verrekening loopt via de reserve WOP de Blokken (zie onderdeel reserves)

Analyse afwijkingen	Verschil	I / S	Toelichting
Subsidie Provincie Dorpsplan plus Haarle	32 V	I	In samenwerking met plaatselijk Belang Haarle is er provinciale subsidie ontvangen van € 31.500,- voor het opstellen van een "dorpsplan plus" voor Haarle (zie ook toelichting bij lasten).
Leges omgevingsvergunningen mbt bouwen	- 39 N	I	Tot november 2013 is er sprake geweest van redelijk stabiele legesinkomsten waarbij de gemiddelde inkomsten per maand rond de € 50.000,- bedroegen. In november 2013 was er sprake van een uitschieter naar beneden van circa € 16.000,-. Dit herstelde zich overigens in december weer naar een bedrag van circa € 40.000,- maar dit was onvoldoende om het tekort tengevolge van de slechte november maand goed te maken. Dergelijke uitschieters naar boven en beneden zijn helaas niet voorspelbaar
Leges omgevingsvergunningen mbt bouwen vorige jaren	- 21 N	I	De nog te verwachten inkomsten van voorgaande jaren is met € 21.000,- naar beneden bijgesteld. Dit is het gevolg van de intrekking van nog lopende aanvragen uit voorgaande jaren waarbij een restitutie van 25 % plaatsvindt en gehonoreerde bezwaren tegen de hoogte van de leges.
Leges adviseurskosten welstand	- 32 N	I	Door minder advies welstand (zie toelichting bij lasten) worden er ook minder leges doorberekend.
Groen/grondverkopen	109 V	I	De aktie snippergroen loopt goed. Ondanks dat bij de tweede burap al € 100.000,- is bijgeraamd komt de opbrengst over 2013 € 112.000,- hoger uit. Hier staan extra kosten voor het omvormen van groen van € 3.000,- tegenover.
Verkoop kavel Nijverheidsweg 17	18 V	I	De verkoop van deze kavel geeft een meeropbrengst van € 29.000,-. Hierop moeten de sloopkosten van € 11.000,- nog in mindering worden gebracht.
Voorziening Hellendoorn Noord fase 2b en 3	- 247 N	I	Administratieve begrotingsfout. Zie toelichting bij lasten. Er zijn geen afwijkingen t.o.v. de verwachtingen m.b.t Hellendoorn Noord fase 2&3.
Grondexploitatie	- 4.656 N		Alle uitgaven en inkomsten worden overgeheveld naar de voorraden gronden al of niet in exploitatie. Per saldo lopen baten en lasten binnen het programma nagenoeg budgettair neutraal.
Overige afwijkingen	- 12 N		
Totaal baten	- 3.877 N		
Mutatie reserves			
Storting reserve reconstructie/plattelandsvrn.	- 17 N	U	Het batig saldo van het reconstructiebudget (uitgaven minus inkomsten) is gestort in de reserve.
Storting reserve rood voor rood	- 18 N	U	De bijdrage voor een rood voor rood woning in Haarle is gestort in de reserve.
Storting Vrij Aanwendbare Reserve ivm prestatie afspraken woningbouw	- 50 N	U	De meeropbrengst gereed gekomen woningen. (Zie toelichting bij baten) is gestort in de Vrij Aanwendbare Reserve.
Storting WOP de Blokken	- 303 N	U	Zie inkomsten WOP de Blokken
Storting reserve duurzaam bouwen	28 V	U	Door stagnatie in de kavelverkoop binnen de grondexploitatie wordt er niet gestort in de reserve duurzaam bouwen.
Bufferreserve egalisatie	- 96 N	I	Er is voor € 96.000,- minder uit de bufferreserve onttrokken, i.v.m. lagere te verwachten verliezen op grondexploitaties dan begroot. Vooralsnog blijft dit gereserveerd in de bufferreserve
Overige afwijkingen	- 6 N		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal mutatie reserves	- 462 N		
Totaal afwijkingen	648 V		

Programma 4 Openbare orde en veiligheid

bedragen x € 1.000

04 Openbare orde en veiligheid	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2013	Vershil	Rekening 2012
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Ondersteuning veiligheidsketen	- 2.279	- 2.240	- 2.295	- 55 N	- 798
Openbare orde	- 645	- 654	- 597	57 V	- 597
Opsporing en ruiming van conventionele explosieven	-	-	- 337	- 337 N	- 102
Preparatie	5	- 30	- 24	6 V	- 1.043
Pro-actie & preventie	0	-	-	-	- 161
Rampenbestrijding	- 22	- 22	- 13	10 V	- 128
Repressie & nazorg	0	-	-	-	- 122
Totaal Lasten	- 2.942	- 2.946	- 3.266	- 320 N	- 2.952
Baten					
Ondersteuning veiligheidsketen	-	-	8	8 V	0
Openbare orde	25	25	141	116 V	43
Preparatie	-	-	-	-	51
Repressie & nazorg	-	-	-	-	-
Totaal Baten	25	25	150	125 V	94
Saldo van baten en lasten	- 2.917	- 2.921	- 3.116	- 196 N	- 2.857
Mutatie reserves					
Onttrekkingen	-	-	-	-	21
Mutatie reserves	-	-	-	-	21
Resultaat	- 2.917	- 2.921	- 3.116	- 196 N	- 2.836

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Analyse verschillen (> € 15.000,--)

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen	Vershil	I / S	Toelichting
Lasten			
Bouwkundige aanpassingen kazerne	- 25 N	I	Er waren bouwkundige aanpassingen nodig in verband met de splitsing van de brandweerkazerne. De aanpassingen die de gemeentewerf betroffen komen voor rekening van de gemeente.
Desintegratieschade	- 32 N	S	Dit betreft de desintegratieschade brandweer.
Bommenregeling - gemeente	- 33 N	I	In verband met de vondst van een bom bij werkzaamheden in het kader van het Combiplan heeft de gemeente kosten gemaakt. In het kader van de bommenregeling mogen wij er van uitgaan dat 70% vergoed wordt via het gemeentefonds.
Bommenregeling - Rijkswaterstaat	- 304 N	I	In verband met de vondst van een bom bij werkzaamheden in het kader van het Combiplan heeft Rijkswaterstaat kosten gemaakt in 2012 en 2013. RWS heeft deze kosten ingebracht in de 'bommenregeling'.
Apparaatskosten openbare orde	39 V	I	Betreft vooral een verschuiving van gemeentelijke inzet door de vondst van een bom.
Overige afwijkingen	35 V		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal lasten	- 320 N		
Baten			
Bommenregeling - Rijkswaterstaat	91 V	I	De kosten die Rijkswaterstaat heeft gemaakt (zie lasten) zijn voor 70% subsidiabel via het gemeentefonds. De resterende 30% ontvangen wij rechtstreeks van Rijkswaterstaat.
Overige afwijkingen	34 V		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal baten	125 V		
Mutatie reserves			
Overige afwijkingen	-		
Totaal mutatie reserves	-		
Totaal afwijkingen	- 196 N		

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Programma 5 Wegen, riolering en verkeer

bedragen x € 1.000

05 Wegen riolering en verkeer	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2013	Vershil	Rekening 2012
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Aanleg en reconstructie riolering	- 2.312	- 2.132	- 2.181	- 50 N	- 1.986
Aanleg en reconstructie wegen	- 1.982	- 5.101	- 5.343	- 242 N	- 1.721
Beheer en onderhoud riolering	- 1.142	- 1.142	- 1.118	24 V	- 1.091
Bermen en sloten	- 695	- 701	- 758	- 57 N	- 720
Gladheidsbestrijding	- 186	- 240	- 273	- 33 N	- 222
Onderhoud verhardingen	- 1.329	- 1.245	- 1.293	- 48 N	- 1.316
Openbaar vervoer	- 632	- 586	- 779	- 194 N	- 614
Parkeren	- 1.493	- 1.319	- 1.288	31 V	- 1.591
Straatmeubilair	- 206	- 162	- 161	1 V	- 159
Straatreiniging	- 184	- 184	- 209	- 26 N	- 190
Verkeer	- 335	- 326	- 309	17 V	- 466
Wegbeheer algemeen	- 807	- 844	- 885	- 42 N	- 967
Totaal Lasten	- 11.304	- 13.982	- 14.599	- 617 N	- 11.042
Baten					
Aanleg en reconstructie riolering	-	-	-	-	-
Beheer en onderhoud riolering	3.655	3.637	3.526	- 111 N	3.632
Bermen en sloten	53	53	54	2 V	2
Gladheidsbestrijding	0	0	-	- 0 N	-
Onderhoud verhardingen	-	-	25	25 V	21
Openbaar vervoer	469	469	557	87 V	257
Parkeren	1.312	695	672	- 23 N	689
Straatmeubilair	-	-	2	2 V	1
Straatreiniging	36	36	38	2 V	3
Verkeer	55	55	32	- 23 N	52
Wegbeheer algemeen	74	63	52	- 11 N	71
Totaal Baten	5.654	5.009	4.958	- 51 N	4.727
Saldo van baten en lasten	- 5.650	- 8.973	- 9.640	- 667 N	- 6.315
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 2.020	- 718	- 680	37 V	- 1.548
Onttrekkingen	3.086	2.013	2.106	94 V	2.405
Mutatie reserves	1.066	1.295	1.426	131 V	857
Resultaat	- 4.584	- 7.678	- 8.214	- 536 N	- 5.458

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Analyse verschillen (> € 15.000,-)

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen	Vershil	I / S	Toelichting
Lasten			
Kapitaallasten aanleg en recontstructie wegen	- 241 N	I	Hogere kapitaallasten. O.a. hogere lasten door het later ontvangen van diverse subsidies € 66.000,-, hogere lasten door latere vervroegde afschrijving € 47.000,- en hogere lasten uren strategische projecten € 30.000,-. Verder zijn er nog allerlei kleinere overschrijdingen.
Straatwerk	- 34 N	I	Per saldo is er een overschrijding op de post straatwerk (zie ook voordeel bij baten) van € 9.000,-. Dit wordt met name veroorzaakt door de aanschaf van het pakket MOOR (Meldpunt Opbreking Openbare Ruimte). Met dit systeem worden de vergunningaanvragen van nutsbedrijven digitaal afgehandeld. Bijkomend voordeel is dat de controle op incidentele (vergunningvrije) werkzaamheden door nutsbedrijven in het straatwerk beter gemeld worden en we daarmee meer inkomsten denken te generen.
Gladheidsbestrijding	- 15 N	I	Hogere kosten gladheidsbestrijding door een aanvulling van de zoutvoorraad in de loop van december 2013.
Bavo	22 V	I	Door een andere wijze van uitvoering van verkeersveiligheidsprojecten en beperkte capaciteit bij zowel gemeente als Veilig Verkeer Nederland is het beschikbare budget niet geheel besteed.
Kapitaallasten openbaar vervoer	- 81 N	I	De kapitaallasten voor de inrichting stationsomgeving Noord zijn bij de begroting door het systeem niet doorgeboekt naar het product.
Regio taxi	- 131 N	S	De kosten van de Regiotaxi zijn ten opzichte van 2012 ruim gestegen. Tegelijkertijd is in de afgelopen jaren de brede doeluitkering die de regio Twente ontvangt steeds verder verlaagd. Een deel van de meerkosten is ten laste van het Wvg-vervoer gebracht, maar per saldo resteert er een tekort.
Co financiering spoorlijn Almelo-Marienberg	20 V	S	De oorspronkelijke grondslag (cofinancieringsvoorwaarde vanuit het vroegere Ministerie van Verkeer & Waterstaat voor extra bijdrage vanuit op Rijk) op basis waarvan de bijdrage altijd door de gemeenten is verstrekt, is er in feite niet meer. Hierdoor is er vanaf 2013 geen bijdrage meer verschuldigd.
Overige goederen en diensten wegbeheer algemeen	- 35 N	I	De hogere kosten wegbeheer algemeen, met name veroorzaakt door meer kosten voor gas en electra € 12.000,- en meer schade gevallen openbare verlichting € 13.000,-.
Overige goederen en diensten straatreiniging	- 15 N	I	Door ziekte minder personeel beschikbaar van andere teams zodat meer extern is in gehuurd.
Hogere doorberekening apparaatskosten	- 61 N	I	Dit verschil wordt met name veroorzaakt door een hogere doorberekening van de kostenplaats tractie en garage € 41.000,-. Daarnaast geeft de verhoging van het tarief voor het afvoeren van bermmaaisel een hogere doorberekening van de kostenplaats inzamelingen en verwerken afval. Nadeel € 15.000,-.
Overige afwijkingen	- 46 N		
Totaal lasten	- 617 N		
Baten			
Straatwerk	25 V	I	Zie toelichting bij lasten.
Bavo	- 21 N	I	Er is minder subsidie ontvangen voor verkeersveiligheidsprojecten (zie ook toelichting bij lasten).
Regio Taxi	96 V	S	De meerkosten zijn ten lasten van het Wvg-vervoer gebracht (zie ook toelichting bij lasten).

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen	Vershil	I / S	Toelichting
Rioolheffing gezinnen/producenten	- 136 N	S	De tariefsdifferentiatie bij de rioolheffing is afhankelijk van m ³ (afval)water en gebaseerd op gegevens van Vitens m.b.t. watermeters. Deze gegevens bleken onjuist (meer appartementen met een gezamenlijke meter i.p.v. ieder apart). Resultaat lagere opbrengst rioolheffing.
Overige afwijkingen	- 15 N		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal baten	- 51 N		
Mutatie reserves			
Reserve rioleringen	120 V		Lagere storting (dan was begroot) in de reserve riolering veroorzaakt door met name lagere baten rioolheffing.
Overige afwijkingen	11 V		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal mutatie reserves	131 V		
Totaal afwijkingen	- 536 N		

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
 Uitsluitend voor identificatiedoelinden

Programma 6 Economische zaken, recreatie en toerisme

bedragen x € 1.000

06 Economische zaken, recreatie en toerisme	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2013	Vershil	Rekening 2012
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Bedrijventerreinen	- 3.239	- 966	- 740	226 V	- 1.376
Economische aangelegenheden	- 97	- 187	- 197	- 10 N	- 150
Markten	- 41	- 41	- 48	- 7 N	- 42
Recreatie en Toerisme	- 536	- 549	- 544	6 V	- 519
Totaal Lasten	- 3.913	- 1.743	- 1.528	215 V	- 2.087
Baten					
Bedrijventerreinen	3.304	961	747	- 214 N	2.407
Economische aangelegenheden	-	60	59	- 1 N	-
Markten	39	39	37	- 1 N	37
Recreatie en Toerisme	357	307	327	21 V	370
Totaal Baten	3.699	1.367	1.171	- 196 N	2.814
Saldo van baten en lasten	- 214	- 376	- 357	19 V	727
Mutatie reserves					
Toevoegingen					
	- 5	-	-	-	- 977
Onttrekkingen					
	40	40	40	-	-
Mutatie reserves					
	35	40	40	-	- 977
Resultaat	- 178	- 336	- 317	19 V	- 250

Analyse verschillen (> € 15.000,--)

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen	Vershil	I / S	Toelichting
Lasten			
Grondexploitatie bedrijventerreinen	222 V	I	Alle uitgaven en inkomsten worden overgeheveld naar de voorraden gronden al of niet in exploitatie. Per saldo lopen baten en lasten binnen het programma nagenoeg budgettair neutraal.
Overige afwijkingen	- 7 N		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal lasten	215 V		
Baten			
Grondexploitatie bedrijventerreinen	- 213 N	I	Alle uitgaven en inkomsten worden overgeheveld naar de voorraden gronden al of niet in exploitatie. Per saldo lopen baten en lasten binnen het programma nagenoeg budgettair neutraal.
Overige afwijkingen	17 V		Dit verschil wordt voornamelijk verklaard door een meeropbrengst van de toeristenbelasting van € 13.000,--.
Totaal baten	- 196 N		
Mutatie reserves			
	-		
Totaal mutatie reserves	-		
Totaal afwijkingen	19 V		

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Programma 7 Jeugd en onderwijs

bedragen x € 1.000

07 Jeugd en onderwijs	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2013	Verschil	Rekening 2012
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Algemeen onderwijsbeleid	- 527	- 380	- 392	- 13 N	- 371
Bijzonder basisonderwijs	- 747	- 747	- 892	- 145 N	- 827
Bijzonder speciaal onderwijs	- 198	- 182	- 182	- 1 N	- 144
Bijzonder voortgezet onderwijs	- 143	- 143	- 146	- 3 N	- 148
Gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen	- 1.175	- 1.186	- 1.138	48 V	- 1.323
Jeugd en gezin	- 237	- 400	- 378	22 V	- 326
Jeugdbeleid	- 19	- 19	- 26	- 7 N	- 403
Kinderopvang / Peuterspeelzalen	- 414	- 448	- 443	5 V	- 398
Openbaar basisonderwijs	- 133	- 133	- 137	- 4 N	- 143
Spelvoorzieningen 12+	- 12	- 12	- 8	4 V	- 4
Volwasseneneducatie	- 7	- 7	- 7	0 V	- 8
Totaal Lasten	- 3.610	- 3.656	- 3.750	- 94 N	- 4.096
Baten					
Algemeen onderwijsbeleid	89	89	89	0 V	89
Bijzonder basisonderwijs	-	10	2	- 8 N	52
Bijzonder speciaal onderwijs	15	15	15	1 V	18
Gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen	78	58	46	- 11 N	40
Jeugdbeleid	-	-	13	13 V	406
Kinderopvang / Peuterspeelzalen	-	10	14	4 V	3
Openbaar basisonderwijs	-	-	-	-	10
Totaal Baten	182	182	180	- 2 N	618
Saldo van baten en lasten	- 3.429	- 3.474	- 3.570	- 96 N	- 3.478
Mutatie reserves					
Toevoegingen	-	-	-	-	- 0
Onttrekkingen	-	-	21	21 V	20
Mutatie reserves	-	-	21	21 V	20
Resultaat	- 3.429	- 3.474	- 3.549	- 74 N	- 3.458

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

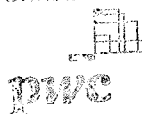

Analyse verschillen (> € 15.000,--)

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen	Vershil	I / S	Toelichting
Lasten			
Afwaardering schoolwoningen de Bongerd	- 115 N	I	De schoolwoning aan de Zuidelijke Hoofddijk 2 is per 1 januari 2014 vrijgekomen. Binnen de gemeente bestaat geen behoefte meer aan deze ruimte en daarom wordt om de woning verkocht in de huidige staat. Het nadelige verschil tussen boekwaarde en de verwachte verkoopwaarde is in 2013 afgewaardeerd.
Huurlasten units Elimschool	18 V	I	In verband met tijdelijke huisvesting van de Elimschool worden units gehuurd. In de loop van 2013 is er gebruik gemaakt van het huuraanbod van een andere partij.
Belastingen	- 42 N	S	De raming voor te betalen gemeentelijke belastingen voor schoolgebouwen is niet actueel.
Schoolvervoer	32 V	S	In het kader van het leerlingenvervoer is er op basis van de rittenindeling en het contract met de vervoerder een forse besparing gerealiseerd. Ten opzichte van de begroting zo'n € 32.000,--, maar ten opzichte van 2012 zijn de kosten € 175.000,-- lager.
Jeugd en gezin	25 V	I	Betreft subsidie-afrekeningen GGD individueel maatwerk 2011 en 2012 van per saldo € 13.000 en onderbesteding op de plannen jeugd en gezin.
Onderwijsachterstanden- en jeugdbeleid	- 21 N	I	De reserve onderwijsachterstandenbeleid is opgeheven per ultimo 2013 conform de notitie reserves en voorzieningen. In de begroting was dit als verlaging van de uitgaven opgenomen.
Overige afwijkingen	9 V		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal lasten	- 94 N		
Baten			
Overige afwijkingen	- 2 N		
Totaal baten	- 2 N		
Mutatie reserves			
Reserve onderwijsachterstanden- en jeugdbeleid	21 V	I	De reserve onderwijsachterstandenbeleid is opgeheven per ultimo 2013 conform de notitie reserves en voorzieningen. In de begroting was dit als verlaging van de uitgaven opgenomen.
Overige afwijkingen	0 V		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal mutatie reserves	21 V		
Totaal afwijkingen	- 74 N		

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Programma 8 Sport en cultuur

bedragen x € 1.000

08 Sport en cultuur	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2013	Vershil	Rekening 2012
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Algemeen sportbeleid	- 209	- 236	- 251	- 15 N	- 175
Bibliotheek	- 1.164	- 1.178	- 1.236	- 58 N	- 1.199
Binnensport-accommodaties	- 1.137	- 1.071	- 1.117	- 46 N	- 1.038
Buitensport-accommodaties	- 1.028	- 1.030	- 976	54 V	- 961
Culturele voorzieningen en evenementen	- 113	- 107	- 91	16 V	- 105
Het Ravijn-zwem sport zorg	- 2.807	- 2.946	- 2.949	- 3 N	- 2.838
Kunst en Cultuur	- 912	- 932	- 999	- 67 N	- 948
Musea / expositieruimten	- 84	- 83	- 72	11 V	- 67
Muziekschool	- 388	- 388	- 401	- 13 N	- 436
Overig vormings- en ontwikkelingswerk	- 2	- 31	- 38	- 7 N	- 30
Stimulering sportdeelname	- 141	- 141	- 131	10 V	- 132
Totaal Lasten	- 7.984	- 8.142	- 8.261	- 119 N	- 7.929
Baten					
Algemeen sportbeleid	-	64	96	32 V	28
Binnensport-accommodaties	440	440	442	1 V	404
Buitensport-accommodaties	221	466	555	89 V	337
Culturele voorzieningen en evenementen	8	8	19	10 V	12
Het Ravijn-zwem sport zorg	726	588	574	- 15 N	511
Kunst en Cultuur	0	0	9	9 V	-
Musea / expositieruimten	-	-	13	13 V	13
Muziekschool	-	-	10	10 V	14
Stimulering sportdeelname	7	7	10	3 V	10
Totaal Baten	1.403	1.575	1.727	152 V	1.328
Saldo van baten en lasten	- 6.581	- 6.567	- 6.533	33 V	- 6.601
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 177	- 146	- 146	-	- 3
Onttrekkingen	2.502	2.652	2.652	-	2.526
Mutatie reserves	2.325	2.505	2.505	-	2.523
Resultaat	- 4.256	- 4.061	- 4.028	33 V	- 4.078

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Analyse verschillen (> € 15.000,--)

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen	Vershil	I / S	Toelichting
Lasten			
Subsidie bibliotheek	- 57 N	S	De subsidie aan de bibliotheek bestaat uit enerzijds een subsidie voor de activiteiten en anderzijds een subsidie voor huisvesting. Deze laatste component is volledig subsidiabel, maar de laatste jaren op begrotingsbasis niet geïndexeerd. De huurlasten worden echter jaarlijks wel verhoogd.
Kapitaallasten Buitensport	35 V	I	De kapitaallasten i.v.m. de aanleg van kunstgrasvelden op de Voordam zijn lager uitgevallen dan geraamd. Dit omdat de aanleg ruim goedkoper is uitgevallen dan het door de raad gevoteerde krediet.
Combinatiefuncties	- 50 N	I	Formatief liggen we in het kader van de combinatiefuncties prima op schema, maar een aantal instellingen maakt niet langer gebruik van de combinatiefunctionaris.
Personeel van derden binnensport	- 61 N	I	Door veel en langdurige ziekte bij het beheer binnensport is er veel externe inhuur geweest.
Personeel van derden zwembad	- 27 N	I	Bij het zwembad is een aantal vacatures niet ingevuld, maar daarvoor is personeel ingeleend via uitzendbureau's.
Apparaatskosten zwembadpersoneel	109 V	I	Omdat een aantal vacatures niet is ingevuld is de doorberekening van apparaatskosten ook lager.
Energiekosten Zwembad	- 37 N	I	Een deel wordt veroorzaakt door nabetalingen over 2012, maar daarnaast is er ook sprake van extra energieverbruik door een ongunstige verhouding verwarming/koeling.
Onderhoud Zwembad	- 19 N	I	Het gepleegde onderhoud aan het zwembad viel in 2013 i.v.m. storingsonderhoud iets tegen. Overigens is het totale onderhoud van de gemeentelijke gebouwen ruim binnen de begroting gebleven.
Belastingen Zwembad	- 29 N	I	Met name gemeentelijke belastingen (inclusief rioolheffing grote lozers). Deels nog een afrekening watersysteemheffing uit 2011 en 2012.
Apparaatskosten sport	33 V	I	Een collega van het team sportzaken is in de loop van 2013 afgekeurd en vervolgens is de vacature niet ingevuld. De doorberekening van apparaatskosten is daarom verlaagd.
Subsidie theater	- 59 N	S	De subsidie aan het theater bestaat uit enerzijds een subsidie voor de activiteiten en anderzijds een subsidie voor huisvesting. Deze laatste component is volledig subsidiabel, maar de laatste jaren op begrotingsbasis niet geïndexeerd. De huurlasten worden echter jaarlijks wel verhoogd.
Hoi - gebouw	26 V	I	Er is in 2013 iets minder onderhoud gepleegd aan het pand aan de Koninginnestraat dat gebruikt wordt door de lokale omroep HOI. De gebruikers zelf hebben aan de binnenkant van het gebouw verbeteringen doorgevoerd, maar het gemeentelijk onderhoud heeft enige vertraging opgelopen en wordt nu in 2014 opgepakt.
Overige afwijkingen	17 V		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal lasten	- 119 N		
Baten			
Voorziening privatisering was- en kleedruimten	98 V	I	Naar aanleiding van de vervroegde uitbetaling aan SVVN is opnieuw bezien in hoeverre de voorziening privatisering was- en kleedruimten toereikend is. Per ultimo 2013 is een verlaging met € 98.000,-- mogelijk.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoelinden

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen	Vershil	I / S	Toelichting
	32 V	I	In het kader van de combinatiefuncties liggen we formatief op schema. De bijdragen die externen betalen aan ons zijn niet expliciet geraamd, maar moeten worden gezien in combinatie met de lasten.
Combinatiefuncties			
Overige afwijkingen	22 V		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal baten	152 V		
Mutatie reserves			
Overige afwijkingen	-		
Totaal mutatie reserves	-		
Totaal afwijkingen	33 V		

Programma 9 Maatschappelijke ondersteuning

bedragen x € 1.000

09 Maatschappelijke ondersteuning	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2013	Vershil	Rekening 2012
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Huishoudelijke verzorging	- 4.390	- 4.390	- 4.244	146 V	- 4.351
Jeugd en gezin	- 422	- 433	- 433	- 0 N	- 422
Maatschappelijk werk/slachtofferhulp	- 347	- 422	- 432	- 10 N	- 406
Minderhedenbeleid	- 26	- 26	- 20	6 V	- 30
Sociaal-cultureel werk	- 417	- 651	- 518	132 V	- 484
Volksgesondheid en ambulancevervoer	- 569	- 572	- 579	- 7 N	- 556
Voorziening gehandicapten	- 2.079	- 2.079	- 2.058	21 V	- 2.013
Zorgbeleid	- 1.307	- 1.415	- 1.461	- 46 N	- 1.283
Zorgpunt Hellendoorn	- 372	- 372	- 364	9 V	- 372
Totaal Lasten	- 9.929	- 10.361	- 10.111	250 V	- 9.917
Baten					
Huishoudelijke verzorging	675	675	856	181 V	793
Minderhedenbeleid	-	-	-	-	3
Sociaal-cultureel werk	44	992	1.073	81 V	159
Voorziening gehandicapten	184	184	177	- 6 N	44
Zorgbeleid	35	35	154	119 V	95
Totaal Baten	937	1.885	2.260	374 V	1.094
Saldo van baten en lasten	- 8.992	- 8.475	- 7.851	624 V	- 8.823
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 5.690	- 5.476	- 5.511	- 35 N	- 5.793
Onttrekkingen	6.176	5.976	5.547	- 430 N	5.709
Mutatie reserves	487	500	35	- 465 N	- 84
Resultaat	- 8.505	- 7.975	- 7.816	159 V	- 8.907

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
 Mitsdien voor identificatiedoelinden

Analyse verschillen (> € 15.000,-)

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen	Vershil	I / S	Toelichting
Lasten			
Woonservicegebieden	- 74 N	I	Betreft lasten i.v.m. woonservicegebieden. Het gaat daarbij specifiek om de kosten van de projecten 'Goed Leven' en 'Lang zult u wonen'.
Apparaatskosten cluster Welzijn	- 76 N	I	Er is vooral meer gewerkt aan woonservicezones, de Holtink en de decentralisaties. De verdeling van de apparaatskosten is daar op aangepast.
Wmo - lagere lasten	167 V	S	De lasten i.v.m. de Wmo zijn lager. Het voordeel loopt weg tegen de onttrekking aan de Wmo-reserve.
1/3-regeling Manege Hellendoorn	100 V	I	De bijdrage voor de verbouwing aan de manege in Hellendoorn is nog niet uitbetaald. Dit zal pas in 2014 plaatsvinden.
Invoeringskosten Wmo	71 V	I	Voor de invoering van de 3 decentralisaties heeft de gemeente een budget ontvangen via het gemeentefonds. De kosten zijn vooral gemaakt door inzet van formatie.
Onderhoud e.d. gebouw de Holtink	87 V	I	In verband met onduidelijkheid m.b.t. de (ver)huursituatie en de leegstand binnen het gebouw de Holtink is zeer terughoudend omgegaan met het onderhoud van het gebouw.
Wijk- en buurtaccommodaties - Verzekeringen en belastingen	- 21 N	S	De raming voor te betalen gemeentelijke belastingen is niet actueel.
Overige afwijkingen	- 4 N		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal lasten	250 V		
Baten			
Woonservicegebieden	78 V	I	Betreft provinciale subsidies i.v.m. Woonservicegebieden. De provincie subsidieert dit meerjarige project voor 100%.
Stichting de Holtink	50 V	I	Hogere bijdrage a.g.v. liquidatie Stichting de Holtink
De Holtink - bijdrage Facilitaire dienstovereenkomsten	40 V	I	Met de gebruikers van de Holtink zijn in de loop van 2013 overeenkomsten gesloten waarbij de gemeente een aantal facilitaire diensten levert.
Wmo - hogere eigen bijdrage	175 V	S	De eigen bijdrage in de Wmo is beduidend hoger.
Pmjp Marle	22 V	I	Betreft een ontvangen subsidie voor gezamenlijke programmering bij 'de Leemkamp' in Marle in het kader van de PMJP-gelden.
Overige afwijkingen	9 V		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal baten	374 V		
Mutatie reserves			
Wmo - hogere storting in reserve Wmo	- 35 N	S	De Wmo-middelen in het gemeentefonds zijn in de decembercirculaire nog iets verhoogd. De storting in de Wmo-reserve is daarom hoger.
Wmo - Lagere onttrekking aan reserve Wmo	- 330 N	S	De lasten i.v.m. de Wmo zijn lager en daarom wordt er minder uit de Wmo-reserve gehaald.
1/3-regeling Manege Hellendoorn	- 100 N	I	De bijdrage voor de verbouwing aan de manege in Hellendoorn is nog niet uitbetaald en dus ook niet uit de reserve gehaald.
Overige afwijkingen	- 0 N		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal mutatie reserves	- 465 N		
Totaal afwijkingen	159 V		

Programma 10 Sociale voorzieningen

bedragen x € 1.000

10 Sociale voorzieningen	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2013	Vershil	Rekening 2012
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Bijstandsverlening (ABW/BZ)	- 5.718	- 6.613	- 6.593	20 V	- 5.991
Bijzondere bijstandsverlening	- 810	- 956	- 1.040	- 84 N	- 1.021
Fraudebestrijding	- 47	- 47	- 47	- 0 N	- 51
Inkomensvoorziening (IOAW/IOAZ)	- 415	- 500	- 494	6 V	- 424
Participatiebudget	- 1.229	- 1.420	- 1.395	26 V	- 1.438
Schuldhelpverlening	- 256	- 256	- 303	- 47 N	- 160
Sociale werkvoorziening	- 5.331	- 5.380	- 5.284	96 V	- 5.612
Uitvoering Wet Inburgering	- 70	- 62	- 61	1 V	- 52
Werkgelegenheidsbeleid	- 31	-	-	-	- 232
Totaal Lasten	- 13.907	- 15.234	- 15.216	18 V	- 14.980
Baten					
Bijstandsverlening (ABW/BZ)	4.934	5.987	5.991	4 V	5.616
Bijzondere bijstandsverlening	6	15	77	62 V	36
Inkomensvoorziening (IOAW/IOAZ)	-	-	3	3 V	4
Participatiebudget	660	895	875	- 20 N	1.291
Schuldhelpverlening	20	-	50	50 V	-
Sociale werkvoorziening	4.812	4.730	4.727	- 3 N	5.081
Uitvoering Wet Inburgering	-	-	-	-	11
Werkgelegenheidsbeleid	-	-	-	-	10
Totaal Baten	10.432	11.627	11.722	95 V	12.050
Saldo van baten en lasten	- 3.475	- 3.606	- 3.494	112 V	- 2.931
Mutatie reserves					
Toevoegingen	-	- 300	- 326	- 26 N	- 170
Onttrekkingen	120	401	481	80 V	135
Mutatie reserves	120	101	155	54 V	- 35
Resultaat	- 3.355	- 3.505	- 3.339	166 V	- 2.966

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Analyse verschillen (> € 15.000,-)

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen	Vershil	I / S	Toelichting
Lasten			
Bijstandsverlening, personeel van derden	52 V	I	Minder kosten personeel van derden door dekking uit zwangerschapsgelden
bijstandsverlening, debiteurensaldo aanpassen aan werkelijk	- 67 N	I	De debiteuren Wwb worden beoordeeld op het 'dubieus' zijn aan het eind van ieder boekjaar. Dit is de mutatie ten opzichte van 2012.
Bijzondere Bijstand, aanvulling schuldhulpverlening	- 25 N	S	Een overschrijding van de kosten voor schuldhulpverlening t.l.v. het budget bijzondere bijstand
kinderopvang	- 27 N	I	Hogere kosten voor kinderopvang Sociaal Medisch geïndiceerden, deels opgevangen door bijdrage Belastingdienst (zie baten)
bijzondere bijstand < 65 jaar voordeel begeleid werken	- 35 N 65 V	S S	Een stijging van aanvragen bijzondere bijstand Het voordeel van zelf uitvoeren van 5 wsw'ers in begeleid werken
bijdrage verwacht tekort Soweco	50 V	I	De geraamde tekorten vielen mee door cao compensatie door het Rijk
participatiebudget	- 47 N	I	Extra kosten voor het vormen van een voorziening als gevolg van het faillissement van Realworks.
participatiebudget	- 57 N	I	Het saldo van product participatiebudget is in de voorziening gestort.
scholing en activering	89 V	I	Er is minder uitgegeven aan scholing en activering, o.a. omdat er recente jurisprudentie is dat de BTW deels compensabel is.
Doorbelasting kostenplaats Cluster Samenleving	53 V	I	Apparaatskoten
Overige afwijkingen	- 33 N		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal lasten	18 V		
Baten			
kinderopvang	15 V	I	De Belastingdienst draagt bij aan de kosten van kinderopvang van Sociaal medisch geïndiceerden.
verhaal bijzondere bijstand	36 V	S	Stijging terugbetaling, vooral bij leenbijstand
afrekening Soweco 2012	21 V	I	De afrekening van Soweco over 2012 komt ten gunste van 2013
Rijksbudget wsw	16 V	S	De bonus over begeleid werken in 2011 was niet begroot, omdat deze geschrapt zou worden.
scholing en activering	- 18 N	I	De afrekening ESF 2009 t/m 2011 viel tegen door strengere regels en te hoge verwachte baten.
wsw	- 24 N	I	De rijksinkomsten zijn lager door onderrealisatie van de taakstelling in arbeidsjaren.
bbz	31 V	I	De afrekening van het Rijk van de onderzoekskosten Bbz 2013 worden verrekend in 2014.
Overige afwijkingen	18 V		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal baten	95 V		
Mutatie reserves			
Toevoegingen	- 26 N	I	Het resultaat wwb/ioaw/ioaz/bbz is iets hoger dan verwacht
Onttrekkingen	67 V	I	Dit betreft de afwikkeling van de balans debiteuren wwb 2013
Onttrekkingen	12 V	I	De afwikkeling van het Rijksdeel bbz naar is overgeboekt naar langlopende leningen
Overige afwijkingen	1 V		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal mutatie reserves	54 V		
Totaal afwijkingen	166 V		

Programma 11 Natuur, landschap en water, agrarische zaken, begraafplaatsen en openbaar groen

bedragen x € 1.000

11 Natuur, landschap en water, agrarische zaken, begraafplaatsen en openbaar groen	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2013	Vershil	Rekening 2012
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Agrarische zaken	- 2	- 2	- 3	- 1 N	- 3
Begraafplaatsen en uitvaartcentrum	- 421	- 421	- 435	- 14 N	- 425
Hondenuitlaatplaatsen en -toiletten	- 189	- 189	- 183	6 V	- 162
Natuur en landschap	- 258	- 226	- 221	6 V	- 197
Openbaar groen	- 1.818	- 1.759	- 1.766	- 7 N	- 1.800
Speelplaatsen 12-	- 165	- 165	- 176	- 11 N	- 184
Totaal Lasten	- 2.854	- 2.763	- 2.784	- 21 N	- 2.771
Baten					
Begraafplaatsen en uitvaartcentrum	348	348	400	52 V	297
Hondenuitlaatplaatsen en -toiletten	171	171	166	- 5 N	165
Openbaar groen	26	26	31	5 V	- 312
Speelplaatsen 12-	-	-	-	-	17
Totaal Baten	545	545	597	51 V	167
Saldo van baten en lasten	- 2.309	- 2.218	- 2.187	30 V	- 2.604
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 6	- 6	- 6	-	340
Onttrekkingen	77	70	52	- 18 N	5
Mutatie reserves	71	64	46	- 18 N	346
Resultaat	- 2.238	- 2.154	- 2.141	13 V	- 2.258

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Analyse verschillen (> € 15.000,--)

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen	Vershil	I / S	Toelichting
Lasten			
Kapitaallasten WOP de Blokken	29 V	I	Door vertraging in de uitvoering van het Blokkenpark zijn er voor dit project dit jaar bijna geen kapitaallasten.
Openbaar groen, inhuur derden	- 24 N	I	Door besparing op inhuur Soweco (scherpere onderhandelingen) was het mogelijk om in de behoefde van inhuur van kwalitatief hoogwaardiger personeel te voorzien
Openbaar groen, inhuur soweco	26 V	I	Zie toelichting bij inhuur derden openbaar groen.
Overige afwijkingen	- 52 N		Dit verschil wordt met name verklaard door meer kosten beheer begraafplaats (€ 12.000,--), beheer speelplaatsen (€ 12.000,--) en doorberekening apparaatskosten (€ 7.000,--).
Totaal lasten	- 21 N		
Baten			
Baten begrafenisrechten	44 V	I	Dit jaar is het aantal begrafenissen (197) aanmerkelijk hoger dan in 2012 (141). De ervaring leert dat hier geen trend is in te ontdekken. Ook is het met ingang van 2013 mogelijk om de grafrechten te verlengen voor onbepaalde tijd.
Overige afwijkingen	7 V		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal baten	51 V		
Mutatie reserves			
Onttrekking reserve WOP de Blokken	- 29 N	I	Lagere onttrekking uit de reserve door vertraging in de uitvoering van het project (zie lasten).
Overige afwijkingen	11 V		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal mutatie reserves	- 18 N		
Totaal afwijkingen	13 V		

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Programma 12 Afvalverwerking en milieu

bedragen x € 1.000

12 Afvalverwerking en milieu	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2013	Vershil	Rekening 2012
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Dierplaagbestrijding	- 29	- 29	- 29	0 V	- 24
Huishoudelijk afval	- 3.485	- 3.606	- 3.265	341 V	- 3.329
Kantoor- winkel- en dienstenafval	- 625	- 377	- 303	73 V	- 393
Milieu algemeen	- 499	- 719	- 723	- 3 N	- 791
Milieubeheer bedrijven	- 112	- 110	- 78	32 V	- 238
Overig afval	- 34	- 24	- 18	6 V	- 20
Uitvoering Wet geluidhinder	- 80	- 80	- 78	2 V	- 469
Totaal Lasten	- 4.863	- 4.946	- 4.494	451 V	- 5.264
Baten					
Dierplaagbestrijding	7	7	2	- 5 N	5
Huishoudelijk afval	3.875	3.918	3.852	- 66 N	3.787
Kantoor- winkel- en dienstenafval	725	368	310	- 58 N	356
Milieu algemeen	9	139	167	28 V	281
Milieubeheer bedrijven	16	26	27	1 V	28
Uitvoering Wet geluidhinder	2	2	2	- 0 N	422
Totaal Baten	4.634	4.460	4.360	- 101 N	4.880
Saldo van baten en lasten	- 229	- 485	- 135	351 V	- 384
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 202	- 202	- 235	- 33 N	- 117
Onttrekkingen	236	301	9	- 292 N	176
Mutatie reserves	34	99	- 226	- 325 N	59
Resultaat	- 195	- 387	- 361	26 V	- 325

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Analyse verschillen (> € 15.000,-)

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen	Vershil	I / S	Toelichting
Lasten			
Kwijtschelding afvalstoffenheffing	- 16 N	S	Jaarlijks neemt het bedrag aan kwijtscheldingen toe, terwijl het geraamde bedrag niet naar boven is bijgesteld.
Apparaatskosten huishoudelijk afval	83 V	S	Lagere doorberekening apparaatskosten van de kostenplaatsen grondgebied, inzameling en verwerking afval en tractie en garage.
Oud papier	32 V	S	Door de verenigingen is over 2013 minder papier ingezameld onder andere door eigen inzameling. Er is hierdoor minder uitbetaald aan de diverse verenigingen.
Transport en verwerking GFT	18 V	I	In 2013 is 225 ton GFT-afval minder afgevoerd dan in 2012.
Transport en verwerking restafval	69 V	S	Een deel huishoudelijk restafval is afgevoerd als huishoudelijk grofafval met een lager tarief. Daarnaast is de hoeveel afgevoerd afval aanmerkelijk lager.
Inzameling, transport en verwerking kunststoffen	76 V	I/S	De jaarlijkse stijging van de inzameling kunststoffen is in 2013 lager dan verwacht. De vergoeding aan de inzamelaar is hierdoor ook lager. Daarnaast is in 2013 over 2012 een bedrag van € 24.000,- terug ontvangen i.v.m. teveel betaald voorschot over 2012.
Inzameling, transport en verwerking diversen	79 V	I	Dit verschil bestaat voornamelijk uit diverse kleinere voordelen op de inzameling van de diverse afvalstromen (onder andere KCA € 15.000,-, groenafval € 9.000,-, Hout € 7.000,- en Eternit € 8.000,-)
Groenafval bedrijven ABP	15 V	I/S	Lagere kosten transport en verwerking groenafval bedrijven door minder aanbod.
Inzameling KWD-afval	45 V	S	De kosten voor inzameling KWD-afval zijn voor 2013 te hoog ingeschat.
Milieu beheer bedrijven, inhuur (advies) derden	27 V	I	Door optimaal gebruik te maken van de netwerk RUD Twente is geen gebruik gemaakt van het i.v.m. een vacature beschikbare budget voor inhuur derden.
Overige afwijkingen	23 V		
Totaal lasten	451 V		
Baten			
Oud papier	89 V	I	Van Twence is over 2012 nog een bedrag van € 104.000,- ontvangen doordat de marktprijs van oud papier ruimschoots boven de afgesproken garantieprijs lag.
Inzameling, transport en verwerking kunststoffen	- 42 N		Lagere opbrengst door het achterblijven van de hoeveelheid ingezamelde kunststoffen (zie ook toelichting bij lasten).
Baten afvalstoffenheffing	- 108 N		Lagere baten afvalstoffenheffing doordat de tarieven te laag zijn vastgesteld.
Groenafval bedrijven ABP	- 25 N	I	Lagere opbrengst door minder aanbod (zie lasten).
Inzameling KWD-afval	- 26 N	S	Het aantal uitzette containers voor KWD-afval is in 2013 verder teruggelopen.
Overige afwijkingen	11 V		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal baten	- 101 N		
Mutatie reserves			
Reserve inzameling en verwerking afval	- 304 N	I	Hogere storting reserve i.v.m. voordeel huishoudelijk afval.
Reserve duurzaam bouwen	- 20 N	I	Door stagnatie in de kavelverkoop grondexploitatie is er 2013 bijna niet gestort in de reserve duurzaam bouwen. De uit deze reserve te dekken kosten voor duurzaamheid € 15.000,- en SLOK € 14.000,- zijn hierdoor maar voor € 9.000,- (maximaal beschikbare bedrag in de reserve) gedekt door een onttrekking uit de reserve.
Overige afwijkingen	- 1 N		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal mutatie reserves	- 325 N		
Totaal afwijkingen	26 V		

Programma 13 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

bedragen x € 1.000

13 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2013	Vershil	Rekening 2012
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Algemene baten en lasten	125	- 31	-	31 V	- 1
Beleggingen	- 30	- 30	- 25	5 V	- 27
Financiering	- 553	- 518	- 468	51 V	- 553
Onroerende-zaakbelastingen	- 91	- 91	- 79	12 V	- 86
Saldo van kostenplaatsen	322	1.022	516	- 506 N	- 360
Uitvoering Wet WOZ	- 368	- 353	- 340	12 V	- 344
Totaal Lasten	- 594	- 0	- 395	- 395 N	- 1.372
Baten					
Algemene baten en lasten	8	-	- 0	- 0 N	0
Beleggingen	180	225	230	6 V	188
Financiering	2.300	1.939	1.915	- 25 N	2.443
Onroerende-zaakbelastingen	6.684	6.534	6.490	- 43 N	6.474
Saldo van kostenplaatsen	278	278	-	- 278 N	-
Uitkering gemeentefonds	30.388	30.123	30.787	665 V	31.140
Uitvoering Wet WOZ	-	-	-	-	1
Totaal Baten	39.836	39.098	39.423	325 V	40.244
Saldo van baten en lasten	39.242	39.097	39.027	- 70 N	38.872
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 5.153	- 6.809	- 6.841	- 32 N	- 5.801
Onttrekkingen	2.400	7.018	6.908	- 110 N	5.763
Mutatie reserves	- 2.754	209	67	- 142 N	- 38
Resultaat	36.489	39.306	39.094	- 212 N	38.834

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Analyse verschillen (> € 15.000,--)

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen	Verschil	I / S	Toelichting
Lasten			
Hypothecaire geldleningen	50 V	S	Door de lagere rente en extra aflossingen zijn de kapitaallasten € 50.000,-- lager dan geraamd.
Onvoorzien	19 V	I	Op de post onvoorzien is in 2013 geen beroep gedaan.
Saldo van kostenplaatsen	- 506 N	I	Het saldo van kostenplaatsen wordt verantwoord in dit programma en bedraagt in totaal € 506.000,-- nadelig. Dit is de resultante van een groot aantal kleinere en grotere voordelige en nadelige doorberekenningsverschillen op kostenplaatsen. Het nadelig saldo valt uiteindelijk weg tegen de voordelen op de andere programma's.
Overige afwijkingen	42 V		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal lasten	- 395 N		
Baten			
Hypothecaire geldleningen	- 50 N	S	Door de lagere rente en extra aflossingen ligt de ontvangen rente € 50.000,-- lager.
Achtergestelde lening Enexis	18 V	I	Ontvangen rente in 2013 over achtergestelde lening Enexis.
Ontwikkeling gemeentefonds	665 V	I	De uitkering uit het gemeentefonds bedroeg in 2013 € 30,8 miljoen, dit is circa € 665.000,-- hoger dan geraamd. Dit komt onder meer door de bijdrage voor de bommenregeling (€ 236.000,--) en een afrekening van € 198.000,-- over voorgaande jaren. Voor nadere toelichting verwijzen wij u naar de brief over de september en december circulaire.
Onroerend zaakbelasting	- 43 N	I	De opbrengst van de onroerende zaakbelasting is € 43.000,-- lager uit gekomen dan waar rekening mee was gehouden.
Saldo van kostenplaatsen	- 278 N	I	Het saldo van kostenplaatsen wordt verantwoord in dit programma en bedraagt in totaal € 278.000,-- nadelig. Dit is de resultante van een groot aantal kleinere en grotere voordelige en nadelige doorberekenningsverschillen op kostenplaatsen. Het nadelig saldo valt uiteindelijk weg tegen de voordelen op de andere programma's.
Overige afwijkingen	13 V		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal baten	325 V		
Mutatie reserves			
Vrij aanwendbare reserve	- 142 N		Door een voordeel op het gemeentefonds is € 100.000,-- minder onttrokken aan de vrij aanwendbare reserve. Daarnaast was er binnen de reserve Strategische Projecten nog een (subsidie)bedrag van € 32.000,-- gereserveerd om uit te geven aan het sportzorgconcept. Deze reserve is echter per 31-12-2013 opgeheven. Wij hebben dit bedrag vervolgens in de Vrij Aanwendbare Reserve gestort zodat dit beschikbaar blijft.
Overige afwijkingen	0 V		Overige afwijkingen zijn een resultante van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal mutatie reserves	- 142 N		
Totaal afwijkingen	- 212 N		

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Incidentele baten en lasten

bedragen x € 1.000

Incidentele baten en lasten	Programma	Rekening 2013
Incidentele lasten		
Storting voorziening APPA	2	218
Reconstructiewet	3	- 30
Storting in reserve reconstructiewet	3	- 17
Storting bijdrage in reserve rood voor rood	3	- 18
Nijverdal aan de Regge	3	- 21
Structuurvisie Hellendoorn	3	- 27
Storting meeropbrengst werkelijk gerealiseerde woningen in VAR	3	- 50
Dorpsplan+ Haarle	3	- 32
Storting in de reserve strategische projecten	3	- 76
Aanvullen voorziening toekomstige verliezen grondexploitatie	3	- 366
Storting in reserve WOP de Blokken	3	- 310
Gemeentelijke brandweerkosten	4	- 25
Bommenregeling	4	- 306
Leefbaarheidsonderzoek	4	- 20
Vervroegde afschrijvingen investeringen wegen	5	- 523
Vervroegde afschrijvingen Rijksweg 35	5	- 3.302
Storting in de reserve strategische projecten	5	- 640
Extra afschrijvingen schoolwoning Kruidenwijk	7	- 115
Huisvesting bijzonder speciaal onderwijs	7	- 37
Storting in de reserve strategische projecten	8	- 146
Schade door aanrijding aan zwembad het Ravijn	8	- 40
Lasten woonservicegebieden	9	- 74
Invoeringskosten decentralisatie	9	- 70
Herstructurering Wsw	10	- 85
Vorming voorziening Real Works	10	- 48
Bodemsanering Nijverheidsweg 17	12	- 59
Afschrijving boekwaarde Nijverheidsweg 17	12	- 190
Storting in de reserve strategische projecten	13	- 4.388
Storting opbrengst Holtink in bufferreserve	13	- 800
Slotuitkering Onderling verzekering Overheid	13	- 16
Totaal incidentele lasten		- 11.613

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatie doeleinden

Incidentele baten en lasten	Programma	Rekening 2013
Incidentele baten		
Wachtgeld wethouders	2	100
Bijdragen reconstructiewet	3	18
Bijdrage rood voor rood	3	20
Bijdrage derden in kosten Nijverdal aan de Regge	3	18
Onttrekking aan de vrij aanwendbare reserve ivm lasten structuurvisie Hellendoorn	3	27
Bijdrage Provincie in aantal werkelijk gerealiseerder woningen	3	200
Afkoop regeling Besluit Woninggebonden Subsidies (BWS)	3	593
Subsidie Provincie voor dorpsplan+ Haarle	3	32
Opbrengst groenverkopen	3	306
Verkoop kavel Vederkruid	3	76
Verkoop Nijverheidsweg 17	3	167
Verkoop garageboxen	3	46
Onttrekking reserve strategische projecten	3	206
Onttrekking bufferreserve ivm aanvulling VTVG	3	366
Onttrekking reserve WOP de Blokken	3	107
Bijdrage RWS in bommenregeling	4	91
Leefbaarheidsonderzoek bijdrage woningstichting	4	12
Onttrekking reserve strategische projecten	5	1.858
Onttrekking reserve WOP de Blokken	5	119
Onttrekking reserve strategische projecten	6	40
Opheffen reserve Onderwijsachterstanden- en Jeugdbeleid	7	21
Onttrekking reserve strategische projecten	8	2.652
Bijdrage verzekering schade aanrijding zwembad het Ravijn	8	40
Vrijval voorziening was- en kleedruimten ivm herijking	8	343
Bijdrage vooruitontvangen subsidie woonservicegebieden	9	74
Liquidatiebijdrage stichting de Holtink	9	850
Onttrekking reserve Bijzondere bijstand	10	100
Onttrekking reserve strategische projecten	11	39
Subsidie Provincie bodemsanering Nijverheidsweg 17	12	132
Inzet jaarrekening 2011 en 2e burap 2012	13	593
Onttrekking reserve strategische projecten	13	1.057
Opheffen reserve stategische projecten	13	2.308
Onttrekking financieringsreserve	13	1.815
Incidentele storting financieringspositie	13	50
Nationaal uitvoeringsprogramma	13	50
Dekking meircirculaire 2013	13	313
Algemene uitkering - bommenregeling	13	236
Algemene uitkering - invoeringskosten decentralisatie	13	92
Slotuitkering liquidatie CON	13	38
Totaal incidentele baten		15.205
Totaal		3.592

PrivateMoussesCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificeerbare belangen

Bijlage 2: Single Information Single Audit (SISA) en Investeren met gemeenten (IMG)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Department	Nummer	Specifieke toelichting Juridische grondslag Ontvanger	SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2013 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa					
INDICATOREN								
OCW	D9	Onderwijsachterstanden evelid 2011-2014 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01 € 89 070	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02 € 0	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03 € 0	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04 € 19		
ISM	E10	Tijdelijke subsidieregeling Innovatieprogramma Mool Nederland Tijdelijke subsidieregeling Innovatieprogramma Mool Nederland Provincies en gemeenten	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E10 / 01 € 10	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: E10 / 02 € 62 274	Eindverantwoording Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E10 / 03 Nee	Cumulatieve bestedingen tot en met (jaar T) Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E10 / 04 Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie € 107 588		
SZW	G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw_gemeente 2013) Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of er in (jaar T) geen, enkele of alle inwoners werkzaam waren bij een Openbaar lichaam o.g.v. de Wgr.	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners van uw gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: G1 / 01 49,50	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T), uitgedrukt in arbeidsjaren Aard controle R Indicatornummer: G1 / 02 0,00	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1 / 03 Nee	Zie de toelichting in de invulvrij voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze		
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw_totaal 2012) Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SISA (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) na controle door de gemeente.	Hieronder per regel één gemeente (code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A / 01 0163 (Hellendoorn)	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners per gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (T-1); inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A / 02 248,75	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A / 03 10,49	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A / 04 185,68	Het totaal aantal gerealiseerde werkplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A / 05 4,81	
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_gemeente 2013 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente 1.1 Wet werk en bijstand (WWVB) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01 € 4 916 291	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.1 Wet werk en bijstand (WWVB) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02 € 118 188	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03 € 341 066	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04 € 3 154	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05 € 103 818	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06 € 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07 € 7 851	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08 € 0	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente 1.6 Wet werk en inkomensustenaars (WWIK) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09 € 0	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 10 Ja		

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoelstellingen

Department	Nummer	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2013 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa														
INDICATOREN																			
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2013 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob					
									€ 27.299	€ 224.000	€ 0	€ 120.148	€ 34.852	€ 0					
		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.							Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze							
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09				€ 0	€ 0	Ja								
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2013 Wet participatiebudget (WPB) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Aard controle D1 Indicatornummer: G5 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 06	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 07	Het aantal in (jaar T) bij een ROC ingekochte contacturen	Let op: Dit is de enige gelegenheid om verantwoording af te leggen over deze taakuitvoering	Let op: Deze verantwoording kan niet door een gemeenschappelijke regeling worden uitgevoerd, ongeacht de keuze van de gemeente bij indicator G5/02	259	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	Besteding (jaar T) participatiebudget	Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget	Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's	Besteding (jaar T) Regelluw
										De zelfstandige uitvoering betreft de indicatoren G5/03 tot en met G5/07	Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze	Ja	€ 861.194	€ 38.720	€ 82.362	€ 0	€ 0	Dit onderdeel is uitsluitend van toepassing op gemeenten die in (jaar T-1) duurzame plaatsen van inschrijven naar werk hebben gerealiseerd en verantwoord aan het Rijk	

FORMAT IMG / IO / EV verantwoording volgens SISA systematiek 2013

Beschikking- nummer provincie	Project afgerond / eindverantwoor- ding Ja-nee	In de verlenings- beschikking opgenomen subsidie voor dit project	Werkelijk besteed tv provinciale middelen jaar X (conform	Werkelijk besteed tv gemeentelijke middelen jaar X (conform	Werkelijk besteed tv middelen derden jaar X (conform baten/lastenstels	Cumulatief besteed tv provinciale middelen t/m jaar X (conform	Cumulatief besteed tv gemeentelijke middelen t/m jaar X (conform	Cumulatief besteed tv middelen derden t/m jaar X (conform	Geplande einddatum	Optionele toelichting op één van de voorgaande kolommen
	R	R	R	R	R	R	R	R	D1	D1
Aard controle	D1								D1	D1
Externe Veilig- heid Subsidie deel I	2011/0098425	€ 15.776	€ 15.776	€ 9.039	€ -	€ 47.328	€ 39.725	€ -	31-12-14	n.v.t.
IMG De Koemaste	2010/00993556	€ 1.500.000	€ 158.508	€ 158.508	€ -	€ 1.422.626	€ 1.422.626	€ -	31-12-13	n.v.t.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Werkland voor Identificatiebeelden

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Hellendoorn

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag (onderdeel “balans, programmarekening en toelichting”) opgenomen jaarrekening 2013, inclusief de SiSa- en IMG-bijlage van gemeente Hellendoorn gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2013 en de programmarekening over 2013 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SiSa-bijlage en de IMG-bijlage.

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hellendoorn is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de ‘Beleidsregels toepassing Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT), alsmede voor het opstellen van het jaarverslag’ in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Het college van burgemeester en wethouders is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en de ‘Beleidsregels toepassing WNT’, inclusief het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening.

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Zuiderzeelaan 53, 8017 JV Zwolle, Postbus 513, 8000 AM Zwolle
T: 088 792 00 38, F: 088 792 94 61, www.pwc.nl*

‘PwC’ is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het gehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten en toevoegingen aan reserves. Deze goedkeuringstolerantie is door de gemeenteraad bij raadsbesluit van 13 december 2011 vastgesteld. Voor de in de toelichting opgenomen verantwoording uit hoofde van de WNT zijn de in de 'Beleidsregels toepassing WNT', inclusief het Controleprotocol WNT opgenomen controletoleranties gehanteerd.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van gemeente Hellendoorn een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2013 als van de activa en passiva per 31 december 2013 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de 'Beleidsregels toepassing WNT'.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2013, in alle van materieel belang zijnde aspecten, rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening

Zwolle, 29 april 2014
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door S.J. Dul MSc RA